

BUDAPESTI NAPLO

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. kerület, Honvéd-utca 10. szám.
Szerkesztőségi telefon: 36—66.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Feladószerkesztő: **KABOS EDE**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Taktikázás.

Budapest, november 8.

(v.) Holnap majd felszólal Apponyi s követeli cserébe a házszabályok szigorításáért a választói jog kiterjesztését. Ez az összekapcsolása a két dolognak nem egészen kifogástalan. Amiben a kormány sántikál, az vagy merénylet a szólásszabadság ellen, vagy nem az. Ha nem az, hanem olyasmi, amibe bizonyos vizontszolgáltatások fejében bele lehet nyugodni, akkor mi jögon verik félre lazás kezek a harangokat s mi jögon kergetik bele az országot — a fenyegetett közszabadság védelme címén — egy ballatlannak ígérkező s rombolásaiban egyelőre kiszámíthatatlan felfordulásba? Ha pedig csakugyan merénylet a revízió, enyhíti-e a kormány bűnét az, ha a parlament a választói jog kiterjesztése révén ezental szervezesebben fog bekapcsolódni a nemzeti akarathoz? Hiszen ha a revízió a szólásszabadság megnyirbálását jelenti, akkor a nemzeti akaratot, hitebben képviselő parlament szólásszabadságának megnyirbáltságában érzékenyebb sérelme jelentkezik az alkotmányosságnak, mint ha olyan parlament nyomorítottatik meg, amely a nemzeti akaratnak nem valódi kifejezője, hanem erőtlén szimboluma csupán.

Az ilyen szimbolikus képviselőház erőtlenségre van mindenképp kárhoztatva, akármilyenek a házszabályai. A

szólásszabadság teljes mértékének sem veheti hasznát, mert az igazi néperő nem lüktet szervezetében s nem kölcsönzi ellenállhatatlan súlyát határozatainak. Ellenben a valódi népképviselő, amely a nemzet legszelebbes rétegeinek szavazataiból fakad, legyőzhetően szavere lehet a nemzeti akaratnak, ha szólásszabadságát a hatalom önkénye nem korlátozhatja. Nem fonák-e hát az a politika, amely a szólásszabadság ellen intézett merényletet mindjárt türethetőbbnek tartja, mihelyt e merénylet nem egy nyomorék parlamentárizmus ellen fordul, hanem egy életerőtől duzzadó parlamentárizmust sújt. A szólásszabadság teljes birtokában biztos foganatra segíthetné az ország minden igazát s a nemzet minden érdekét.

A másik kérdés, amely itt feltöul, az, hogy a választói jog kiterjesztéséért való felkesedés e hirtelen fellobbanásban mennyi az öszinte politikai meggyőződés és mennyi a pillanatyvi helyzet sugallta, tehát módosult viszonyok közt bármikor megváltoztatható taktika? Az obstrukció állandó meghonosulása és választói jogunk elavultsága közt csakugyan van logikai kapcsolat, ámde nem ott, ahol az urak keresik, és nem az, amelyet keresnek. Beszéljünk nyíltan e dologról. Nálunk a közjogi disputák ritkán fordulnak lényeges dolgok körül: többnyire árnyalatok vetélkednek bennük, a hatalomért versengő vezérek és pártok egymáralicítálásából faka-

dók. Ha felvetődik egy-egy Janszky-vagy Chlopy-eset, akkor talpra áll az egész nemzet. De az árnyalatok túlekedését közömbösen nézi a tömeg: hiszen ezeknek a szemlézése szülte azt a népi definíciót, amely az urak huncfutságának mondja a politikát. A nép a maga széles rétegeiben egyebet áhit és egyebekkel törődik: követel gazdasági és szociális reformokat: progresszív adót, birtokminimumot, parcellázást, terjeszkedő iparpolitikát s ilyen komoly dolgokat. Van ezekről szó a parlamentben? Nincs. És miért nincs? Mert ez a parlament nem azoknak a parlamentje, akiknek lelkében e kívánságok élnek. Husz millió honpolgárból áll a magyar nemzet. E husz millióból csak egy milliónak van szavazati joga. *A nép zöme tehát ki van rekesztve a parlamentárizmusból.* Ezért nem jut bele a törvényhozásba a széles népretegek érdekeit képviselő politika: s ezért tekintetöl száműzöttnek a magyar parlamentből a demokratikus és haladó irányzat. Ennek a mi parlamentárizmusunknak csak a *formája* népképviselőti: valójában hiányzik belölle a *nép* s az igazi népretek átértése és átérése. Ha ki ebben a parlamentben szószólója merne lenni a valódi demokráciának, nem annak, amely polgárból bárót csinál, hanem annak, amely a főurat is polgárrá nemesíti, ama demokráciának amely az ingó és ingatlan nagytöke dédelgetése helyett a kis-emberek millióinak érde-

TÁRCA

A perselyek.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: *Goda Géza.*

Egy napsugaras délelöttön János a templom felé indult. Nem volt vallásos ember, de hitt az Istenben, úgy, mint minden kényelemszerető ember, akinek otthon csinos felesége, két egészséges gyermeke és virágozó üzlete van. O maga sohasem imádkozott s Isten nevét csak olyankor emlegette, amikor valamely adása fizetésképtelen lett. Ilyenkor sóhajtott s így szölt:

— Édes, jó Istenem!

E bánatos és fájdalmas órákban, mikor mennyei urához közeledett, úgy érezte, hogy az Isten tulajdonképen az egyetlen ember a világon, aki segíthet rajta. Nem értette, hogy ahhoz fohászzkodott, nagy, örök és mindenek fölött uralkodó szellem, végtelen és láthatatlan erőforrás. Emberek képzelték, akiröl a könyvek és a pápák mindenféle csodálatos történetét mondták el, de akit ok sem értenek. Bárhogy forgatta is elméjében, a vége mindig az lett: okoskodásának, hogy O a mindenek fölött uralkodó hatalmasság, akinek erős karjai, éles szemé, hatalmasan dobogó szíve van, de ember. Anyira ember, hogy tölle függ, vajjon adósai és üzletfelei fizetésképtelenné válnak-e vagy sem.

Talán ezért járt vasárnapoként a templomba, ahol áhitattal nézett az oltár képeire, a lobogó gyertyák lángjába, s miközben a pap a szentek életéről beszélt, egyre a napsugarakat nézte, amelyek a színes ablaküvegeken át beszűrődtek az oltár előtti lépésekre. Szívében nyugalom honolt most, békességet érzett maga körül s a templom hűs és csöndes hajójában szinte élvezte a pihenést.

Köröskörül öreg asszonyok üldögéltek vagy térdeltek. Egy koldus a márványoszlop tövében kuporgott s az olvasót morzsolgatta az ujjai között, miközben egyre a szenteket nézte, akik ott állotak sorban, egymás mellett, a falak fülkéiben, mintha figyelmesen hallgatták volna saját élettörténetüket a pap szájából.

Mikor a misének vége volt, az emberek keresztet vetettek s kifölé indultak a templomból. Csak a koldusok maradtak még ott. Körülülték az egyik szent szobrát s meredt szemmel néztek rá. Egy darabig csönd volt, senki sem beszélt, mintha a csöndnél nagyobb tiszteletben tartották volna az Istennél. Aztán valaki odalépett a perselyhez, pénzt dobott bele s meghajoltja a fejét és távozott.

A szegények most beszélgetni kezdtek. — Rézpénz volt, — mondta egy öreg asszony. — A koppanásról észrevettem.

— Mind rézpénz ad, — dörmögött egy pápaszemű koldus. — Az üzletek rosszak. Mindenki panaszkodik. Olvastam az újságban, hogy nagy drágaság van s hogy nem lehet segíteni rajta. A szén drágább lett s a pékek is föl emelték a kenyér árát. Senkinek sincs pénze.

Azért adnak rézkrajaérokat még a szenteknek is. Fogadok veletek, hogy abban a perselyben nincs több ötven krajczárnál.

Megvetően, kicsinyöl arccal nézett a perselyre s a szemén látszott, hogy a persely tartalmán gondolkodik. Aztán, mintha valamü nagyon fontos dologról volna szó, újból mondta: — No, ki fogad velem?

A többiek is néztek a perselyt. Komolyan foglalkoztak a kérdéssel. Az egyik így szölt:

— Ötvennél több van benne. En legalább kétszer annyit gondolok.

— Van abban ötször annyi is, — mondta egy javakorbeli férfi biztos hangon. — Tegnap láttam egy szép fiatal asszonyt. Az egymaga tett bele egy ezüstforintot.

Nevették. Bizonyosra vették, hogy ez az ember hazudik. A mai világban senki sem dob a perselybe egy forintot, mert nagy a szegénység és senki sem látja, hogy a szentek perselyébe ki mennyi pénzt tesz. Ha látnák, bizonyosan jobb volna. A szenteknek sokkal több jutna.

Ugy érdeklödtek a szentek dolga iránt, mintha valami hasznuk volna abból, amit a szenteknek adnak. Évek óta ülték át, néztek a jórólkelöket, az újítatoskodókat, s a könyöradományokat hozó embereket. Tudták, hogy a férfiak nem sokat törödnek a perselyekkel s hogy a nők áldozzák legszívesebben állásukat a perselyeknek. Ismerték már, hogy miképpen koppan a persely felelőnk a rézpénz, az ezüstpénz és a pézek egyéb nevei. Hazagudtak azokra, akik kovacsot adtak, s lelkükben va-

keit karolná fel, hát azt a merész embert tüstént lehurrogják, gaz forradalmárnak kiáltanak ki s e munkában nemes versenyre kelne egymással többség és ellenzék.

Ennek a mai parlamentnek komoly dolga nem akad, tehát szórakozik. Duhajkodással, parlágias tülekedéssel, legjobb esetben alattomos eselszövésekkel tölti az idejét. Hogy egyáltalában valami láttatja legyen ittélének, hát lármáz. Ha ezt sem tenné, isten bizony észre se vennék, hogy van. Vérszegény emberek hiányosan táplált agyában hallucinációk keletkeznek s a téboly út tanyát. A vérszegény magyar parlament rögeszméje az obstrukció. A házaszály-revizió egymaga nem gyógyít meg semmit, csak a kényszerzubbony szerepét játszhatja itt, amelybe azért szoritják a beteget, hogy kárt ne tegyen sem magában, sem másokban. De aki gyógyítani akar, az gondoskodik róla, hogy az alkotmányos vérkeringés elég bőven táplálja vérral a nemzet agyát: a parlamentet.

Orvosság tehát igenis a választói jognak lehető legszélesebb kiterjesztése. E sorok írója már ezelőtt másfél évvel mutatott rá erre az egyedül hatékony orvosságra a parlamentben. S akkor rá se hederítettek erre az eszmére azok az urak, akik ma ugyancsak hangosan buzgólnak a választói jog reformjáért.

Vajjon mi üthetett beléjük, hogy ilyen hirtelen tértek rá az egyedül helyes útra? Állásfoglalásukat vajjon nem az sugallta-e, hogy Tisza István magát a revíziót tette kabinetkérdéssé, amihez most már a választói jog reformját mint junktimot bajosan kapcsolhatja? Ha így volna, akkor ez meglehetősen léha taktikai játék volna a magyar közélet legégetőbb érdekével. Gyanus mindenesetre az, hogy az egész tábor csupán a jelszót adja ki, de arról, hogy mekkora mértéket kíván adni a választói jog kiterjesztésének, a világért sem nyilatkozik.

Láttunk mi már ilyen taktikázást az egyházpolitika problémájával. Ezt is Apponyi vetette fel, ugyanolyan homályos általánosságban, mint most a választói jog reformját. A vége aztán az lett, hogy minden erejével ellene fordult az egyházpolitikai reformnak, amelyet mások ütöttek nyelbe, nem ő. Nem kell-e vajjon most is attól tartani, hogy ellenezni fog az ellenzék minden reformot, amelyet nem az ő kiszemeltje hoz a törvényhozás elé? Hiszen az ellenzés könnyű az ürügyet megtalálni. Ha széles alapon áll a reformjavaslat, akkor ráfogható, hogy túradikális és részabandíjja a törvényhozásra a demagógiát. Viszont, ha a reform csekély mértékben terjeszti ki a választói jogot, akkor megtámadható azon a címen, hogy félszeg és gyáva, a baj kuforrásáig nem mer lemenni és csak fokozni fogja a közéletnek amugyis súlyos kórságait. Mi a magunk részéről sokkal jobban szeretjük e reformeszmét, semhogy sorsát ne féltünk az ilyen taktikázástól. A magyar népképviselőt igenis kell demokratizálni, mert máskülönben végképp elidegenedik tőle a magyar néplélek. De semmiképp nem arra való ez a reformeszmé, hogy elismerten konzervatív hajlandóságu, sőt részben kifejezetten reakciós elemek kormánybuktató eszközül használják fel, hogy aztán, amikor célt értek vele, kifacsart citromul a szemétdombra dobják. Nem alkalmi fegyvernek való ez az eszmé, hanem arra való, hogy a maga eleven igazságával áthassa az egész nemzetet, magához hódítsa a szellemeket s újja teremtsen ezt a minden ízében elposhadt és elkorhadt közéletet.

A számonkérők.

Budapest, november 8.

Azt mondják, Polónyi Géza és Kubik Béla tegnap este sokáig tanácskoztak együtt. Azt mondják, ennek a tanácskozásnak eredménye volt az a megállapodás, hogy Kubik Béla ma napirend előtt számonkéri Tisza István

hajtották, hogy rézpénzeket dobunk a perselybe.

Dél felé egy fiatal, karcsú asszony sietett be a templomba. Finom cipő volt a lábán s amint magasra emelte selyemruháját, hallatszott ruhájának suhogása. A fején nagy, tollas kalap volt s egész alakjából finom illatok szálltak a koldusok felé.

— Ez az — mondta a javakorbéli koldus s figyelt.

Mindnyájan nézték ezt a szép, fiatal és illatos asszonyt, aki sietve jött, biztosan lépegetett s mosolygott. Meghódította őket s szinte ájtatosan néztek fel reá, amint most egyre közelebb jött s büszkén megállt a szent előtt.

— Egy forintot fog adni! — gondolték mindnyájan.

János pedig megismerte ezt a nőt, fölismerete nagy, tollas kalapját, finom cipőskéit, suhogó selymeit és azt az illatot, mely kiáradt ruháiból.

Várt. És látta, hogy ez a nő magasra emelt keztyvis kezével csakugyan egy ezüstforintot dob a perselybe.

A koldusok mélyen lehajtották fejüket és imádkoztak. Aztán az egyik így szólt:

— Mondtam ugy-e, egy forintot adott! Bámult és elragadtatás volt a hangjában.

János pedig nem állhatta meg, hogy így ne szóljon sóhajva:

— Könnyű neki!

tól a legutóbb kiszalajtott szájhős és gaz kifejezéseket. Azt mondják, hogy erre a hatóságok számonkérési jelenetre meghívták az összes ellenzéki képviselőket. Azt mondják.

Ma nyirkos, novemberi reggel volt. A Ház tanácstermét ki kellett világítani. De pontban tíz órák csakugyan teljes számmal felvonultak az ellenzéki honatjak. Felvonultak azonban a kormánypártiak is, akiket pedig Polónyiék minden valószínűség szerint elfelejtettek meghívni. Sőt felvonult nagyon korán a karzatok közönsége is, minden külön meghívó nélkül. Nincs tehát kizárva, hogy ez a korai teli Ház egyáltalában a nagyobbi várakozást jelentette, mert most minden párt és minden ember részen van, miután az ember sohasem tudhatja, hogy melyik pillanatban toszák valamelyikük-Váruknak kitörni és tüzet-lávat ontani. Mondjuk tehát, hogy az ellenzék is csak részen volt s azért vonult fel olyan korán.

De napirend előtt Kubik Béla csakugyan kirukkolt a számonkéréssel.

— Kire értette a miniszterelnök ur a szájhős-t? És kire a gaz-t?

A miniszterelnök helyén volt. Mert mindig, szakadatlanul a helyén van. Csöndesen választott:

— Az ellenzékre bízom, hogy a szájhősök ki akarja mágra venni. Ami azonban a gaz kifejezést illeti, kétségtelenül félreértés van a dologban, mert én nem *gazember-t* imodottam és nem is volt megjegyzésemnek személyes éle, hanem a parlamentarizmus apró-cseprő kinövésére gondoltam s ennek a *gis-gaznak kiirtását* értettem.

A számonkérésnek voltak kiágazásai, de hogy szót szóba ne öltünk, előbb végzezzünk a fődologgal. Kubik ugyanis azt felelte a miniszterelnöknek, hogy a nyilatkozat második részét tudomásul veszi, de az elsőt nem. Férfit ember határozott kérdésre határozottan válaszol s nem kerte, mint egy vénasszony.

Persze haragos zúgás a jobberdőn, csak Tisza felelt most is zavartalanul:

— En minden ügyemet el szoktam intézni, de a parlamentben spanyol lovasi játékok nem vagyok hajlandó csinálni.

Ezzel a fő-ügy el volt intézve a Házban. De volt a fő-ügynek két kiágazása is: az egyik a Porcel—Rákosi-ügy, a másik a Gajári—Polónyi—Kubik-ügy.

Tisza beszéde közben Rákosi közbeszólt:

— Gorombáskodni nem illik. A generális nem gorombáskodik, csak a káplár.

Az elnök csöndre intette s ekkor Rákosi folytatta minapi tréfáját, mondván, hogy ő most nem soros jegyző. Erre az elnök rendre-utasította és külön is figyelmeztette, hogy ne cserélje el folyton a szerepeket. Rákosi később magyarázatát kérte a rendutasításához fizűtt glosszának s az elnök aztán kettős magyarázattal is adott. A szerepek cserélését arra is értette, hogy Rákosi jegyzőt és képviselőt kever össze-vissza, arra is értette, hogy a humoristát és a képviselőt cseréli el. Rákosi erre azt felelte, hogy ilyen politikai viszonyok közt elnagy a kedve s humoristágtól, egérbéktől pedig az elnöknek nincs ahhoz köze, humorista-e ő vagy tragédia-író. — De ha az elnökséget figurázza ki, akkor igenis van köze — fejezte be a disputát az elnök s ebből a skizzből látható, hogy ez a kiágazás nem volt éppen tragikus.

Már a másik zajosabb volt. Mikor Tisza István olyan fordulatosan nyilatkozott a „spanyol lovasi játékok” ellen, Gajári Géza átkialtott balra:

— Ha személyeskéni akar Polónyi ur, keljen fel maga s ne bizza másra.

— Mi tetszik? — pattant fel Polónyi.

— Az tetszik, hogy merjen ruaga személyeskéni s ne bizza Kubikra.

— Hát ez nem engem sért, hanem Kubikot! — háritotta el magáról az egész támadást Polónyi.

— Már megint más mögő buvik! — gnyolódott Gajári Géza. Am amikor az aposztrofált Kubik Béla csakugyan mágra vette a megjegyzés élet, kölcsönös kimagyarázások követték s a végén Gajári azt mondta, hogy „töredék”. Ezzel aztán a zajosabb kiágazás is elintéződött. De persze az egész jól rendezett jelenet ki volt cifrázva zújjal, igazsággal és

lami misztikus tisztelet ébredt azok iránt, akik nagyobb pénzt dobtak a perselybe. Valóságos üzletáruvaivá váltak e perselyeknek, mohó kíváncsisággal leve, mikor jön valaki, aki letérdel, keresztet vet s aztán kinyitja erszényét. A kereskedő láza vett rajtuk erőt s mie közb, imádkozás közben is mindig arra gondoltak, ki jön ma s ki mennyit hoz.

János megállt a hátuk mögött s hallgatta beszédüket s hirtelen ő is érezte azt az érdeklődést, amely a koldusokat fölligázza és hevitette. Ugyanaz az érdeklődés volt, amelylyel ő várta üzletében a vendéket.

Percek múltak s senki sem jött a szentek perselyéhez.

— Szép az idő — mondták. — Az emberek sőtálnak.

— Az a fiatal asszony, aki tegnap is itt volt — mondta a javakorbéli férfi — ma is el fog jönni. Egy forintot fog adni megint. Meglátjátok.

Vártak csöndesen, mignem bejött egy katonatiszt. Keresztet vetett s pénzt dobott a perselybe. Aztán végignézett a templomban, az oltárképeket figyelte, majd elment. A kardja csörgött a márványköveken.

A koldusok nem érték rá beszélni a tiszt adományáról, mert alig ment el, már két másik ember jött, aztán egy leány, egy öreg néni és egy család. A leány fehér lilomot tett az oltárra, imádkozott s aztán a székébe nyúlt az erszényért. A koldusok lehajtották a fejüket s nem néztek rá. Buzgón imádkoztak, de

közbeszólásokkal. Eltartott pedig a számonkérés összes kiágazásával együtt egy teljes óráig.

Ellenben aztán volt — nagy csönd. *Szederkényi Nándor és Csornoch János* kibeszélték az egész ülést...

A képviselőház ülése november 8-án.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Porczel Dezso elnök: Az ülést megnyitja, hitelesíti a mult ülés jegyzőkönyvét.

Napirenden van a miniszterelnök indítványa fölötti vita folytatása.

(Ki a „szájhős“?)

Sturmann György jegyző: *Szederkényi Nándor!*

Kubik Béla: Engedelmet, személyes kérdésben kérek szót.

Elnök: Tessék.

Kubik Béla: Én bizonyosan nem tartozom a miniszterelnök ur által emlegetett komoly elemek közé. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Az csak büszkeség. (Zaj.)

Kubik Béla: Tehát engem is nagyon könnyen érhetnek azok a kifejezések és azok a gorombaságok, amelyeket a miniszterelnök székéből hangzogat. (Zaj a jobboldalon.) Kötelességemnek tartom, hogy felkérem őt, mondja meg, hogy kire érti első sorban a tegnapi elmlített „szájhősök“ kifejezést, másodsorban magyarul meg azt a kifejezést, amelyet lelkés közben mondott (Zaj a jobb- és baloldalon. Felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Madjarász József: Röpködtek szárnyait.

Kubik Béla (olvassa): s amely így hangzik: „...ha a térről elsőörjük azt a gast, amely ennel akadály.“ Azon esetben, ha ő erre az oldalra értette, bárkire is, én ezt a leghatározottabban visszautasítom, mert ezen az oldalon olyan egyének és elemek nem léteznek. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Tisza István gróf miniszterelnök: Először is, ami a „szájhős“ kifejezést illeti, hát azt minden képviselő urnak a saját megítélésére bízom, hogy magára akarja-e venni vagy sem. (Helyeslés a jobboldalon.) Ami pedig a másik dolgot illeti...

Rákosi Viktor: De ilyet nem illik mondani, az bizonyos! (Zaj.)

Gajári Géza: Illemtanárt!

Eitner Zsigmond: Ő mutatkozik mindig illemtanárnak! (Zaj a Ház minden oldalán.)

Rákosi Viktor: A miniszterelnök ur ilyen goromba, mit csináljon akkor Gajári Géza? (Zaj.) A generális nem goromba, csak a káplár. (Zaj.)

Elnök: Kérem Rákosi Viktor képviselő urat, ne méltóztatassék közbeszólani.

Rákosi Viktor: Kérem, ma nem vagyok soros jegyző! (Derűtség a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Én Rákosi Viktor képviselő urat in tettem eszendre és nem a jegyzőt: tudom a kettőt megkülönböztetni. Hanem úgy veszem észre, a képviselő ur cserélgeti az ő egyéni szerepeit minden téren.

Gajári Géza: Kakas Márton!

Polónyi Géza: Ehhez az elnöknek nincsen joga!

Elnök: Kérem Polónyi Géza képviselő urat, ne méltóztatassék közbeszólani. (Folytonos zaj.)

Polónyi Géza: Az elnöknek rendreutastás-hoz van joga, de megjegyzéseket tennie nincs!

Tisza István gróf: Amj a másodsorban inkriminált kifejezést illeti, természetesen, hogy én nem gazemberről, de gazról beszéltem.

Eitner Zsigmond: Ki is kértük volna! Még köszönjük meg!

Tisza István gróf: Csak akkor kérjék ki maguknak, ha megteszem. Valamit, amit nem tesz az ember, főlöleges dolog kikérni magának. Tehát mikor én ezt a kifejezést használtam, nem gazemberről, de gazról beszéltem. Beszéltem pedig nem is személyes vonatkozásban, csak abban, hogy rámutattam arra, hogy micsoda elfajulás a parlamentarizmusnak, micsoda jelenség ez ebben a parlamenti tanácskozásban azok, amelyek a nemzetet a maga előretörő munkájában gátolják. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Azt mondtam, hogy aqeket az apró-cseprő dolgokat, azt a giszagot, amely a nemzet újában van, ki kell irtani. (Zaj.) Ez volt:

szavannak az értelme és ez azt hiszem személyi sértést semkivel szemben sem tartalmaz. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Rákosi Viktor: Kérek fölvilágosítást, hogy mi értelme van annak a kis kommentárnak, amelyet az elnök ur az én rendreutastásomhoz fűzött. Kicsit feltűnő és szokatlan az, hogy az elnök ur rendreutastásait magyarul szóvalakkal kommentálja. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Azt is mondhatnám, hogy arra értettem, hogy jegyzői állását a képviselővel cserélte fel. De teljes őszinteséggel bevallom, hogy nem erre értettem, hanem arra, hogy a képviselő ur szemet itt a képviselőházban mint humorista föllépni (Ugy van! Ugy van! jobbfelől) az elnöki intézkedésekkel szemben: is, s azt tapasztaljuk, hogy a képviselő és a humorista itt váltakozva jelenik meg.

Rákosi Viktor: Léhet, hogy engem az irodalom terén kifejtett működésemért a humorista szóval fognak felruházni egykor, ámbar nem hiszem, hogy ilyen politikai viszonyok között sokáig kedvem maradjon a humorizálásra. (Derűtség a jobboldalon.) Azonban ahhoz, hogy én az irodalomban milyen irányú működést fejtek ki, vajjon tragédiákat vagy humoreszket írok-e, azt hiszem, az elnöknek nincs köze. az ellen kifogást nem tehet.

Elnök: Ha a képviselő ur az elnököt kifigurázi akarja, ahhoz igenis van közöm s azt én sohasem fogom megengedni és eltűrni. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Kubik Béla: A miniszterelnök urnak a második esetre vonatkozólag tett nyilatkozatát, amelyben ő a tegnapi gaz kifejezést giz-gaz, apró-cseprő dolognak minősíti és magyarul, elfogadom, abban meggyűszom. Az előbbi névze azonban, amikor a szájhősökre vonatkozólag azt mondja, hogy mindenkire magára, a Ház tagjaira bizza, hogy magára veszi-e, vagy sem, erre névze csak annyit mondhatok, hogy a miniszterelnök urnak izlésre vall, aki ilyen kérdésben nem határozottan, nyíltan, egyenesen és férfiesen szól, hanem általánoságban tett ilyen megjegyzést. Az én nézetem szerint ha valakit ilyen kérdésben megkérdőznek, vagy férfi és akkor kötelessége nyíltan, egyenesen és határozottan válaszolni, vagy pedig egyáltalában egy vássonny (Nagy zaj a jobboldalon és felkiáltások: Rendre! Helyeslés a szélsőbaloldalon.) ...beszél így. (Folytonartó nagy zaj a jobboldalon és felkiáltások: Micsoda dolog az! Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon. Elnök csemet.)

Tisza István gróf: Kérem, t Ház, én mindenféle egyéni kérdést a maga helyén eddig is elvégeztem, ezúttal is elvégezlek: aki engem ismer, se tudja, hogy én az efféle históriát valami tragikusán fel nem fogom, se nem keresem, se ki nem tórnék előle, de itt a Ház színe előtt semmiféle spanyol lovagi játékoknak helye nincs. (Hosszantartó éljenzés és taps a jobboldalon. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Tudomásul veszek! Ez helyes álláspon!

Gajári Géza: Álljon fel és beszéljen most Polónyi! Álljon fel! Nem mer, ugy-e?

Polónyi Géza: Egy szót sem értettem belőle! Nem tudom, mit mondott! (Nagy zaj a jobb- és baloldalon.)

Gajári Géza: Máskor maga keljen fel és csináljon ilyet! Ne mással csináltassa! Álljon elő és csinálja maga! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elnök csemet.)

Polónyi Géza: Hát felelek. Itt vagyok!

Gajári Géza: Tessék önnek személyeskedni.

Polónyi Géza: Miután én sem Gajári Géza képviselő urnak, sem a miniszterelnök urnak személyére vonatkozólag semmiféle megjegyzést nem tettem, sőt ellenkezőleg helyeseltam a miniszterelnök ur feifogását, kíváncsi vagyok, hogy hát mit akar velem Gajári képviselő ur?

Gajári Géza: T. Ház! (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Amit én Polónyi Géza urhoz intézet felhívásommal el skartam érni, azt az ország színe előtt el is értem, hogy t. i. Polónyi Géza ur nem szokott maga személyeskedni, hanem aztal másokat biz meg.

Polónyi Géza: Ha annak, amit Gajári men-

dott, van valami értelme, úgy az nem rám vonatkozó sértés, hanem sértés Kubik baráttommal szemben.

Gajári Géza: Kubikra legkevésbé sem vonatkozik. Lám, már megint elbujik a más hátt mögé Polónyi ur. (Zaj. Elnök csemet.)

Polónyi Géza: Engedelmet kérek, én csak azt tartom kötelességemnek itt kijelenteni, hogy nekem arról, hogy Kubik Béla képviselőtársam ma föl fog szólalni, tudomásom sem volt...

Gajári Géza: Akkor ezuttal tévedtem.

Polónyi Géza:... úgy, hogy engem meglepett, mikor Kubik felkelt.

Kubik Béla: Miután ma csak én támadtam a t. tulodalt, Gajári képviselő ur felszólalása csakis rám vonatkozhatott.

Gajári Géza: Már mondtam, hogy nem önre vonatkozott. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Elfogadom készséggel, hogy nem rám vonatkozott. Azonban kénytelen vagyok kijelenteni, hogy eszköz senki kezében nem vagyok és igazat kell adnom Polónyi t. képviselőtársamnak, hogy ma erről a felszólalásomról nem beszéltem vele.

Gajári Géza: Kubik t. képviselőtársam egy kérdést intézett hozzám, amelyre nyílt ülésben is felelnem kell. Azt t. i. amit én mondtam, nem Kubik képviselő urra vonatkozott.

(A miniszterelnök indítványa.)

Szederkényi Nándor: Beszéde elején foglalkozik az előbb lefolyt incidenssel és kijelenti, hogy az ilyen jelenetek, amelyek a miniszterelnök szenvedélyes beszédei folytán törnek ki, nem maradnak hatástalanul a közvéleményre. A miniszterelnök indítványára törve át, kijelenti, hogy azt el nem fogadja, hanem a maga és pártja nevében a párt-értekezlet után nyomban ismertetett határozati javaslatot nyújtja be.

A miniszterelnök indítványa teljes összeütkezésbe jön a közjoggal, mivel olyan jogot követel, ami csak a parlament joga lehet. Még súlyosabb teszi ezt a kérdést az, hogy a miniszterelnök felvetette a kabinetkérdést. Ezzel a miniszterelnök mintegy kijelentette, hogy ő mint ő felsége megbízott miniszterelnöke csak úgy tartja meg a helyét, ha a parlament úgy cselekszik és úgy tanácskozik, amint ő akarja. I tőrekvésük ellen szent kötelessége küzdeni az ellenzéknek és már a küszöbről vissza kell utasítani. Szólok szerint ezt a közjogellenes indítványt a többségnek kellett volna visszautasítani, vagy legalább is aggodalmának kifejezést adni. A miniszterelnök nagyon szeret az angol példákra hivatkozni, amiből következtethető, hogy a miniszterelnök a klóttirre is gondol. E vita folyamán többször felmerült az a kérdés, vajjon mit akar tulajdonképp a miniszterelnök, mire céloz? Szólok szerint a miniszterelnök terve az, hogy a parlament tagjai az ő kezében tartott masinéria figurái legyenek. Szólok öt percere szünetet kér.

Szünet után

Szederkényi Nándor folytatja beszédét és foglalkozik a miniszterelnök beszédeivel, majd történelmi visszappillantást vet a huszas évek óta lefolyt parlamenti eseményekre, végül pedig kijelenti, hogy az ellenzék kötelességének tartja a küzdelemben előjárni és figyelemzettani a nemzetet, hogy ne csüggedjen.

Csornoch János: A miniszterelnök kiindulási pontja indítványa betervezésénél hamis volt, mert az ellenzék pártok magatartása azt mutatja, hogy a házszabálymódosítás kérdése még nem érett meg, az nem képez közértséget. A kormány azonban mihielyt egy javaslat tárgyalása hosszabbra nyulik, obstrukciót lát. Különösen oly javaslatok tárgyalása, amelyek Ausztriához való viszonyunkat szabályozzák. A miniszterelnök indítványát el nem fogadja, hanem csatlakozik Rakovszky István határozati javaslatához, amely szerinte sokkal liberálisabb. Ha a miniszterelnök indítványát elfogadják, egy a parlamenti tanácskozások rendje soha nem lesz biztosítva.

Szalay László: Kéri, hogy beszédét holnap mondhasa el.

A Ház az engedelnyt megadja. Elnök a vita folytatását holnapra halasztja és az ülést bezárja.

BELFÖLD

Két interpelláció. A képviselőház mai ülése alatt Polónyi Géza és Lengyel Zoltán interpellációkat jegyeztek be a holnapji ülésre. Polónyi a német kereskedelmi tárgyalások ügyében a miniszterelnököt és kereskedelmi minisztert, Lengyel pedig az államháztartás-kiszegítő felelősök helyzetéről a kereskedelmi minisztert fogja interpellálni.

A Lex Berzeviczy ellen. A népoktatási törvényjavaslat ellen indított nemzetiségi agitáció hullámai átesaptak a külföldre is. Egy belgrádi távirat szerint az odaváló *Politika* propagandát csinál, hogy tarisanak népviláseker Belgrádban az u. magyar közoktatási javaslat ellen. Azt írja ez a lap, hogy Szerbia belsejében már készülődnek ilyen népvilásekre. Ugy látzik, hogy a magyar nemzetiségi agitátorok, nem bízva a saját erejükben, a külföldről remélnék segítséget. Nem tartjuk azt sem kizártnak, hogy Zimonyi tanulmányok kinálkoznak segítségül a radikálisok a maguk politikájának népszerűsítésére, de ebben az esetben még komolyabb kötelessége a szerb kormányának elfojtani e galád törekvéseket még mielőtt megrohathatná azt a szomszédos jó viszonyt, amelynek Szerbia a múltban is oly sokat köszönhetett.

Zimonyi bekebelezése. Eszékéről táviratozók: *Hildegthely* főispán elnöklésével ma Zimonyiban városi közgyűlés volt. Kosovác főispán kijelentette, hogy néhány laponak az a híre, hogy Zimonyi bekebelezik Magyarországra, azoknak az embereknek kóhalmánya, kik nem ismerik a hazaszeretetet. Ezek az emberek nem tudják, hogy milyen belső szeretetet köt minden zimonyi polgárt hazájához.

A költségvetés bizottságában. Mint félhivatalosan jelentik, a képviselőház pénzügyi bizottsága az 1905. évi állami költségvetés tárgyalását csak a jövő héten kezdi meg, mivel a kormány legtöbb tagját részben a képviselőház mostani vitája, részben pedig a német birodalommal folyó kereskedelmi szerződési tárgyalások e héten annyira lekötik, hogy a pénzügyi bizottság ülésén nem vehetnének részt.

A kereskedelmi üzlet-átvételések. A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délután *Hodossy* Imre elnöklésével folytatta tanácskozását a kereskedelmi üzlet-átvételéről szóló javaslat felett.

A 2. §-nál, mely a rokonok közötti átvételéről az átvételi felelősséget korlátozás nélkül szabja meg, igen élénk vita fejlődött ki.

Nagy Ferenc ennek a felelősségnek az esetre állitana korlátot, ha az átvételt igazolni tudja, hogy az átvétel kötelezettségeiről az átvétel idejében nem tudott, illetve nem tudhatott. A visszavétel hatályosabb megállapítása érdekében pedig a felelősség korlátlan kiterjesztését kimondandó, ha az átvételt az üzletet átvette, annak deozára, hogy az üzleti könyvek szabálytalanul vezettek. Az indítványhoz hozzászólt *Simonffy-Semadom* Sándor, *Issekutz* Győző, *Mondel* Pál, *Neumann* Armin, *Vancsó* Gyula, *Heintz* Ilgúz, *Schmidt* Károly, *Bukonyi* Samu, *Bityony* Ákos és *Ploss* miniszter, aztán a bizottság a beadott módosításokat mellőzte és a szakaszt változatlanul fogadta el. A harmadik szakaszt *Nagy* Ferenc feleslegesnek tartja. *Ploss* Sándor felvilágosításai után azonban a bizottság fenntartja, mellőzte *Issekutz* és *Visonbai* e szakaszhoz javasolt módosítását, illetve pótlását. A negyedik szakaszról *Ploss* igazságügyminiszter módosítást ajánl, hogy ha valaki egyes kereskedővel ennek fennálló üzletére nézve közkereseti vagy betéti társaságba lép, az addigi üzletből eredő összes kötelezettségeiért a társaság is felelős legyen. *Nagy* Ferenc és az előző az eredeti szakaszt pártolják. *Simonffy-Semadom* Sándor a miniszter által javasolt módosításnak világosabb körülményeit tartja szükségesnek. *Issekutz* Győző javasolja, hogy ha valaki egyes kereskedővel ennek fennálló üzletére nézve közkereseti vagy betéti társaságba lép, az addigi üzletből eredő összes kötelezettségeiért a volt üzlet tulajdonos és a társaság az 1. §-ban meghatározott korlátozás nélkül, ellenben a társaságba lépett közkereseti, vagy betéti társasági tag az 1. illetve 2. szakasz rendelkezései szerint felelős. *Ploss* Sándor igazságügyminiszter ellenzi ezt a módosítást, mert a társaságok egy új kategóriáját állítanak fel, melyben a tagok felelősnek nem lennének. Belcsögyök a szakasz eredeti fenntartásába, de azzal a tördással, hogy a volt üzlet tulajdonos felelőssége érintetlen maradjon. *Neumann* Armin előadó hozzászárult ehhez, de a bizottsági jelentésbe felvételét ni kéri, hogy az üzletelés felelőssége az 1. §-ban szabott korlát alá ne essék. A bizottság a szakaszt eredeti szövegében a miniszter pótlásával fogadja el, a többi szakaszt változatlanul.

Az így letárgyalta javaslatnak a képviselőházban leendő előadásával *Neumann* Armin előadó távirat meg.

Egy kosár kombináció.

Budapest, november 8.

Holnap megszólal *Apponyi*. Szombaton szerencsésen kitartkikázták az ülés idejéből, akkor elutazott Eberhardba, onnan azonban ma este megjött.

Hívei azt mondják:

— Tisza csóvát dobott a vitába, *Apponyi* világozogat fog gyujtani.

Hogy nagy várakozással néznek felszólalása elé: elvitatni nem szabad és nem is lehet. Hogy nemcsak a miniszterelnök, de még a bigadtabb ellenzék is egybevá vár *Apponyitól*, mint az idáig porondra lépett pártvezérek: elvárják egy könyvomat politikai értesítő, mely inkább az ellenzék táborából szokta hangulatait és értesüléseit meríteni. Ez az értesítő ugyanis a következő prognózist állítja ki *Apponyi* holnapi beszédéről:

— Remélik, hogy ebben a beszédben meglesznek jelölve a válságos helyzetből való kibontakozás módjai, vagy legalább is el fogják ismerni ez a beszéd a revízió szükségét, tehát bizonyos föltételek mellett.

Valami ilyen reményes szó a legelső párt hangulatából is. Mindenestre *Apponyi* az utolsó számszám, melybe a békés kibontakozásban reménykedők még kapaszkodni tudnak. Ha *Apponyi* is arra a merev és rideg álláspontra helyezkedik, mint a megalakult és ma már érsen dolgozó koalíció, akkor nincs ok a további várakozásra s akkor már csak órák kérdése lehet, hogy mikor nyul Tisza az erősebb rendszabályokhoz. A koalíció kebelében azt hiszik, hogy a kritikus nap *pentecken* lesz, a nemzeti párt információi a hétfő mellett szólanak, míg a Kossuth-pártban ugy okoskodnak, hogy a miniszterelnök mindenestre bevárja előbb, míg a főrendiház elfintézte az olasz prezvizióról szóló javaslatot s megküldötte üzenetét a képviselőháznak. Addig nem jön az erőszak — gondolják a Kossuth-pártban.

Hogy micsoda erőszakra gondol Tisza, arról legerősebben tartja magát az a kombináció, hogy Tisza István megismétli azt a manővert, mely a tavalyi obstrukciót vártatlanul és hirtelen megállította. Most is egyetlen szakaszba foglalt s napirendi indítvány alakjában benyújtott ad hec-szigorítással fog kiállani, melyhez csak négy szónoknak van joga hozzászólani s melyet aztán egy permanens ülésben keresztülhajtólván, megcsinálhatja a végleges revíziót is. A koalícióban egyesült ellenzék pártok azonban készen állnak erre az eshetőségre, az erőszaknak erőszakot szegeznek elébe s elég erősnek hiszik magukat, hogy Tisza tervét megakadályozhassák. Az erőszakok jelenetkekből szövődő permanens ülés, az ő véleményük szerint, föltétlenül megbuktatja Tiszát. Hiszen azok a tízes órák egybe fogják forrasztani az egész ellenzékét.

A nemzeti párt úgy véli, hogy *Tisza* István az erőszakos módszer tervét föltétlenül a szabadelvűpárt elé viszi előbb. Meggyőződést kell neki szereznie, hogy számíthat-e az egységes párt támogatására a fölldezett harc minden elképzelhető fázisában. Ha az fogja a klub értekezletén látni, hogy a többség elszúrta kitar mellett: beleugrik a harcba. Ha pedig habozóznak, kedvetlennek vagy éppen ingadozóknak látná pártját: akkor nem a parlamentbe, hanem a nemzet elé viszi a kérdést és feloszlítja a Házat. Természetesen fölveti előbb a pártkérdést, hogy tiszta és egyenes elvű legyen a pártból.

Ezek a pártok kombinációi a kormány szándékairól

Közben erős az áramlás az ellenzék pártok között. A koalícióban egyesült néppárt és Ugron-párt vizitel egymásnál és tapogatózódik a többi pártnál is, csak Kossuthéknál rem. Igaz, hogy a Kossuth-párt húzódik is ettől a koalíciótól, sőt *Olay* Lajos egyenesen kijelentette, hogy *kilép a pártból*, ha Kossuthék csatlakoznának. De tapogatózódik a koalíció Bánffyék körül s kivált a nemzeti párt, melynek egyes tagjait a képviselőház mai ülése alatt a folyosón erősen ostromolta. Ott szorongatták hármán egyben is *Sághy* Gyulát, hogy a koalíció eszméjének meggyerjék, míg egy másik folyosóján *Polónyi Géza Gulner* Gyulával tárgyalt majdnem másfélóra hosszat.

A szabadelvűpártiak mosolyogva figyelmeztettek erre a párhuzamos alkudozásra:

— Hogy verjenyennek Nemzetipárt kisasszony kezéért. Ott a koalíció ígér eget-földet, hogy elnyerje kezét, itt meg *Polónyi* ígéri rá a tulvilágot is, hogy magához hajlítsa a leányzót. Szegény *Apponyi*! Lesz módja *habozni*, hogy melyikhez menjen, melyiket szeresse!

Ugy látzik, estére eldőlt a dolog és *Apponyi* egyikhez sem ígérkezett. Mert este már a koalíciós táborban megvállották, hogy *Apponyira* nem számíthatnak. *Apponyi* nem lehet rávenni, hogy az obstrukciós csatlakozzék. De pártjának egyes tagjai — oh igen, azok csatlakoznak, már csatlakoztak is. Maga *Apponyi* neutrális marad s csak várja fog a koalíciónak segíteni. Nem hivatalosan és nem *Apponyi* hozzájárulásával, csak ugy a saját szájkállukra.

A helyzet tehát ma este így alakul: A szabadelvűpárt csünyed, nyugodt s egyelőre jóformán életjelt sem ad magáról. Az ellenzék pártok bizonyosra veszik, hogy lesz erőszak, csak arra nézve témekek el véleményeik, hogy ezen a héten vagy csak a jövő héten töré ki a katasztrófa. Egymás közt az ellenzék pártok még nincsenek rendben, de a közös ellenfél erőszakos fellépésétől remélik, hogy az fogja őket összeforrasztani. Egyetlen reményes pedig: *Apponyi*. Hogy talán neki sikerül, amiben senki se hisz. Hogy eberhardi magányából mentő ideit hoz. Hogy a holnapi napon eldönti a csatát — még a csata előtt.

De hát ez elég sovány reményeség . . .

KÜLFÖLD

Port-Arthur végnapjai.

Budapest, november 8.

Az európai nagyvárosok törszédén ma a villám szárnyán repült szét Port-Arthur elcséének híre. A budapesti Dunaparton is percekig e szenzációs hír hatása alatt állottak a vétel és kínálat emberei. Megerősítő táviratok azonban nem érkeztek. Port-Arthur még az oroszoké, de az a lázas türelmetlenség, a végleges fölkavart igazalom, amely csak nagy események előtt észlelhető, összefüggésben az utolsó hetek távirataival, azt bizonyítja, hogy Stüsszel katonái utolsó tusájukat vívják az elszánt el-lenséggel. A romjaiból bevehetetlennek épült vár napjai meg vannak számlálva. A *Feliskoon* vezérőrnagy által épített erődök romokban lóvernek és a vitéz helyőrség már csak a város nyugati részén vívja a hiábavaló küzdelmet. Páris üdvözlőtét küldte Port-Arthur első védelmezőinek, talán vigasztalni fogja azokat, akikre nézve már nincs menekülés. Az ostromló sereg Korea felől újabb erősítéseket kap, míg Stüsszel serege amnyira leolvadt, hogy több helyen már nem is viszonyozhatja az ellenség ágyúit. De Stüsszel még sem gondol a kapitulációra és a japánoknak ezer meg ezer ember élete árán kell megvásárolniuk minden talpalattnyi teret.

London, november 8.

Csifuba tegnap este az a hír érkezett, hogy az oroszok földadták a port-arthuri északi és keleti erődöket és hogy a helyőrség a liaotesáni nagyon megerősített hadállásokba vonult vissza. A japánok hitelt adnak ennek a hírnök, amelyet Togo flottája is megerősített. A japán flotta most erősen bombázza a liaotesáni hadállásokat. A Daily Telegraph meg azt jelenti Csifuból, hogy a japánok rendkívül bátor támadásai dacára sem tudták bevenni Port-Arthur belső erődíreit. A támadások igen sok veszteséggel jártak, Erlungsan arconala mögött az oroszoknak régi és új ütegállásaik vannak nehéz ágyúikkal, amelyekre vissza tudnak vonulni anélkül, hogy elvesztenék az uralmat a belső védelmi vonal felett. Amíg az oroszok bíriják Erlungsan, a japánoknak lehetetlenség bevenniük Port-Arthurt.

London, november 8.

A Port-Arthurból érkezett hírek szombati terjednek. Hogy mi történt azóta, nem tudják. A múlt heti roham, mely Erlungsan, Tunguszan és Csikransan erődök elfoglalásával végződött, a japánoknak 1100 emberébe került, kik közül 500 halott. Egy másik jelentés szerint Port-Arthurban a japán golyók az összes középületeket elpusztították. A kikötő romokban hever. A hadihajókat számos japán löveg érte. Egy menekült azt beszéli, hogy a Retcsán elszűnyedt. A helyőrség élelmiszerekből már csak feladagokat kap. A katonák halálosan ki vannak merülve. A kiegészítők még nem merültek ki és azt hiszik, hogy Stösszel egy darabig még sikerrel védekezhetik, sőt abban reménykednek, hogy ha a balti flotta idejében megérkezik, a háborút Port-Arthur előtt még hónapokig elbírhadják.

Pétervár, november 8.

A Brsevia Vjedomostsi tudósítója táviratozza Csifuból tegnapról: Port-Arthurban jelentékeny élelmiszer-rakományt kirakott és ide visszatért kínai dsunkák emberei azt állítják, hogy a japánoktól október 26-ától november 3-áig megszállott állások kivétel nélkül a nagy erősségek körén kívül felkészültek és hogy az erősség élelmezése az elmúlt napokban lényegesen kiegészült. Nemesak dsunkák, hanem hájtársaságok gözsi is kikötnek, ami azt bizonyítja, hogy a blokád gyöngült. A megszállt hajóknak száma nagy. Legénységüket betegségek léselelik. Több hajó úszókórházzá változott.

Tekió, november 8.

(Reuter.) A szombat óta érkezett nem hivatalos jelentések szerint Port-Arthur ostromlásának hadműveletei bár lassan, de kielégítően folynak. A mérző alakzatok és a sziklás talap akadályozzák a műszaki csapatok munkálatait. Most Erlungsan, Ostsikransan, Aneusan és Icsan-erődök bevételét nem tartják elegendőnek arra, hogy az oroszokat a tulajdonképeni város feladására kényszerítsék.

London, november 8.

Jellemző a Port-Arthur körül folyó harcmodorra, hogy a japánok az utóbbi napokban kézi gránátokat és golyóálló pajzsokat használnak, amelyeket tábori műhelyeikben állítanak elő. Az első ilyen gránátok fából készültek, vaspléh voltak bevonva és — értékteleneknek bizonyultak. Most már teljesen golyóálló pajzsok készülnek acélből és 32 font súlyúak. Gyűrű erősíti ezeket a pajzsokat az utaszkatonák restére, akik így nyomulnak előre az acél-drótok ezétvágására. Mozsarak százait használják arra, hogy 200 yardnyira vessék ezeket a gránátokat a várat övező sírokból. A japánok több ezer létrát is felhasználnak ostromaiknál: az oroszok ellenben fényezőrókat használnak igen ügyesen a japánok ellen.

A mandzsuriai harctér.

Pétervár, november 8.

Mukdenből táviratozzák, hogy szombaton este

először a hó. A hőmérő a fagypontra alatt 10—11 fokot mutat. A katonák sokat szenvednek a kegyetlen hidegtől.

Berlin, november 8.

Mukdenből jelentik a Berliner Tageblatt-nak, hogy Port-Arthur felszabadítását itt már egyáltalán nem remélik. A sereg jól berendezkedett a téli hájáratra. A futóárkokban lévő csapatoknak nagyon jó meleg ruhájuk van. Az időjárás nagyon meleg. Éjjel azonban a hőmérő tíz fokkal süllyed a fagypontra. A vidékről egyre több ember tördül a városba. Mandzsuriában mindenfelé rablók garázdálkodnak, kik közül különösen a csunguzok nagyon veszedelmesek. Itt ott ágyulókészítők bömökése hallatszik, de ezt már nagyon megszokták. A főhadiszálláson lévő autómobilok a rossz utakon is nagyon beválnak.

London, november 8.

A mukdeni orosz főhadiszállásról mai kelettel jelentik, hogy Linevics tábornok ma odaérkezett. Kzenenkampf tábornok jelentést tesz 6-ikán és 7-én folyt harcokról. A japánok most nem fejtenek ki tevékenységet. Az orosz ütegek szakadatlanul bombázzák a japán állásokat. A katonai sajtó előkészíti a nyilvánosságot Port-Arthur estére.

Pétervár, november 8.

Ideérkezett táviratok jelentik, hogy a Hun folyó befagyott. A két sereg hadműveletei azért szünetelnek, mert a folyó befagyása következtében újabb diszpozíciókra van szükség.

Pétervár, november 8.

Szkridlov admirális Vladivosztkából Mukdenbe utazott, hogy Európákkal tanácskozzék.

A hull incidens.

London, november 8.

Littleton gyarmatügyi államtitkár tegnap Leamingtonban tartott beszédében szóváltotta a helyzet és kijelentette, hogy nem autentikus az északi-tengeri eseményre vonatkozólag létrejött orosz-angol egyezségnek néhány lapról közölt szövege. Ajánlatos az ítélettel vární, míg a vizsgálatos szöveg rendelkezésre nem áll. Szólv bizonyosra veszi, hogy az egyezség legközelebb közzététel. Littleton azt is megjegyezte, hogy Anglia természetesen ragaszkodott négy kitűzött feltételéhez. E követeléseit ildomos, de határozott hangon tette és az angol nép azokba beleegyeznek. A harmadik követelésre, a hibás megbüntetésére vonatkozólag Miklós cár határozottan kijelentette, hogy a hibásak elveszik méltó büntetésüket, ha az onesságukat megállapítják. Beszédét azzal végezte, hogy azt hiszi, hogy nem tuloz, ha konstatálja, hogy bizást számíthatni a követelések azonnal való teljesítésére.

London, november 8.

Lansdowne hadügyminiszter a holnap esti lordmayor banketten közölni fogja annak a külön egyezménynek a szövegét, melyvel Oroszország és Anglia közt a hulli incidens elsimították. Az eddigi pétérvári adatok az egyezmény tartalmáról nagyon hézagosak voltak.

Páris, november 8.

A Matin közlése szerint a cár a balti flottának vigó időzése alatt a következő táviratot intézte Rosdosztvenszki tengeragyhoz:

— Egész Oroszország szeme rajtatok függ. A félreértésnek ki kell derülnie, én a legnagyobb bizalmat helyezem belétek.

A cár táviratára Rosdosztvenszki rögtön válaszolt és napiparnacsát, amelyvel ezt legénységének tudtára adta, a következő szavakkal fejezte be:

— Amit a cár parancsol, megtörténik. Megteszük kötelességünket! Hurrá!

Az orosz flotta újjászervezése.

Pétervár, november 8.

A cár elrendelte, hogy a haditengerészet újjászervezésére a kormány azonnal 40 millió rubelt utalványozzon. Erre a célra összesen 300 millió rubelre lesz szükség. Az orosz kormány francia hajógyárakban megrendeléseket tett a flotta újjászervezése céljából.

Felrobbant japán hadihajó.

Sanghai, november 8.

(Reuter.) Angol tengerészeti körökben az hírlik, hogy egy japán hadihajót Port-Arthur magasságában felrobbantott és elsüllyesztett egy akna.

Elnökválasztás Amerikában.

Budapest, november 8.

Ma reggel hat órakor kezdődött az Egyesült Államokban az elnökválasztás. Tizenhat millió választásra jogosult amerikai polgár megy az urnához, hogy alkotmányos jogát gyakorolja. A tulajdonképeni elnökválasztás nem ma volt ugyan, mert ma csak az elnökválasztókat választják meg a polgárok milliói, de mint máskor mindig, ezuttal is ma dől el, ki lesz az Egyesült Államok elnöke: a republikánus Roosevelt-e vagy Parker, a demokraták jelöltje. A republikánusok biztosra veszik Roosevelt győzelmét, bár Parker kilitásai az utolsó napokban megjavultak. A trögtyök zárt sorokban dolgoznak a mostani elnök érdekében és mint Parker mondta, simillió dollárt jégveztek választási célokra. A legtöbb állami alkalmassint Rooseveltre szavazott. Newyork-államban, amely egymaga 39 elnökválasztót küld ki, bizonytalan a választás eredménye. A szavazóurnák többnyire kisebb üzletekben, rendszerint szivartrafikokban vannak föllítva. Roosevelt szintén fog szavazni és mint newyorki polgár meg fogja tenni a háromszáz mérföldnyi utat Washingtontól Newyorkig s valészintűleg még reggeli előtt át fogja adni szavazó-céduláját abban a kis faluban, ahol lakása van. Ellenjéltje, Parker. Ezopusz faluban fog szavazni. Mindegyik elnökjelöltnek az az ambíciója, hogy a választók hosszú sorának végén foglaljon állást és hogy semmi sziv alatt se lépjen ki a sorból, hogy a többi választónál előbb szavazzon. Ott áll esetleg órák hosszú munkások vagy talán szereszenek között s az újságírók lelkes jelentéseket írnak arról, hogy Amerikában minden szabad és egyenlő. Este hét óráig megérkezik a különböző államokból a választás eredménye, a város élénkületi kezd és az újságok szerkesztőségei előtt óriás tömegek csoportosulnak, ahol kiváncsian lesik a projekciók készülékeit, amelyek a választás eredményét hirdetik, miközben zenekarok hazafias darabokat játszanak Newyorki időszámítás szerint este kilenc órakor rendszeren már tudják a választás eredményét s alig néhány perc múlva számtalan helyen látható a grótesz jelölt arcképe.

Roosevelt tudvalevőleg Mac Kinley meggyilkolása körétközében ült bele az Egyesült-Államok elnöki székébe. Ott izben történt, hogy az elnök elhalálása folytán az alelnökök kerültek Amerika igelső hivatalnokai állásába, de az új elnökválasztáson egyik sem mert jelöltésként vállalni és ha most Roosevelt győzni fog, első eset lesz az Egyesült-Államok történetében, hogy az alelnök, akit a véletlen emelt az első néltőságra, újra elfoglalja azt. Az amerikai nép e hagyományos szokására támaszkodva, remélik a demokraták jelöltjük győzelmét.

Az elnökválasztók száma 476-ra rug. Megbírható jelentések szerint eddig 16 állam 163 elnökválasztójára a republikánusok, 14 állam 154 elnökválasztójára a demokraták bizton számíthatnak. Minthogy az abszolút többség 239 szavazat, Rooseveltnek mindössze 76 szavazat hiányzik, míg Parkernek még 85 elnökválasztóra volna szüksége, hogy belcülhessen Roosevelt örökébe. A főérdeklődés ilyenformán a kétséges államok felé fordul és a mérés választási matematikusok is, a politikai hipotizálók is annak az elhitetésén fáradoznak, hogy ez államok túlnyomó többsége ehhez vagy ahhoz a párthoz tartozik. Messze vezetne, ha az ember felsorolná mindama lehetséges és lehetetlen valószínűségeket, amelyek az egyik vagy a másik jelölt megválasztása mellett szólanak. Bizonyos az, hogy az Egyesült-Államokban inkább biznak Roosevelt győzelmében, bár nincs kizárva, hogy Newyork állam 38 szavazata Parker javára fog esni. A fogadások körül a választási mozgalmak idején nagy eltérések mutatkoznak, eleinte Roosevelt 10:1 állott, majd 6, 5, 4, és 3 volt az arány, az utolsó

napokban azonban főképp a new-yorki börzén sokan ötszörös pénzt kínáltak Rooseveltre. Holnap meg fogjuk tudni, vajon jogosult volt-e Roosevelt híveinek elbizakodottsága.

New-York, november 8.

Pennsylvania, New-York és New-England államok egy részének kivételével, hol több vidéken esős időjárás van, az országból szép időt jelentenek. Ezért a vidéki választókerületekben sok szavazat leadására számítanak, ami *Rooseveltre* nézve kedvező.

New-York, november 8.

A választások állami felügyelője tízezer elfogatási parancsot adott ki olyanok ellen, akik New-Yorkban jogtalanul akartak szavazni. Ez a manőver arra való volt, hogy az ellenfelet megzavarja, mert az állami választási felügyelő szenvedélyes és rablásos pártember. Mind a két párt ilyen visszaélésekkel iparkodik zavarba hozni ellenfelét, azonban mégis valószínű, hogy a választás nyugodtan fog végezni. A Reuter-ügynökség távirata szerint az Egyesült-Államokban sok vidéken havazik, ami nagyon kedvező a demokratákra nézve, mert a farmerek legnagyobb része köztársasági.

New-York, november 8.

Roosevelt elnök Oysterbayba érkezett és nyomban leadta szavazatát az elnökválasztásnál. *Parker* Kingstonba utazott, ahol szavazott. Mint jelentik, mindenütt jó idő van. A választáson való részvétel rendkívül nagyok ígérkeznek.

Az innsbrucki események.

Budapest, november 8.

Az Innsbruckból küldött mai táviratok közül főképp kettő érdemel figyelmet. Az egyik az innsbrucki egyetemi tanácsának az a határozata, hogy az olasz jogi fakultásnak Innsbruckban való megnyitása ellen nyilatkozott. Ez a határozat keresztelje a kormány számításait, amely arra számított, hogy az egyetemi tanácsok segítségével sikerül lecsillapítania az innsbrucki németiséget. A másik távirat azt jelenti, hogy *Pezzey* festő egy olasz katonára szarta szívén, aki, úgy látszik, szintén a nemzetiégi sürélők hatása alatt követte el tettét. Egyébként a múlt éjszaka az olaszok megint megtámadták egy német diákot és hat kézzurással megsebesítették. Ez a tény sem fog hozzájárulni a kedélyek lecsillapításához.

Innsbruck, november 8.

Egy *Mattia Luigi* nevű vadász a térparancsnokságon való kihallgatása alkalmával megrallotta, hogy ő ölte meg szuronyával *Pezzey* festőt s hogy ő volt az első, aki a katonaság ostrománál azt kiáltotta: *Avanti porci tedeschi!* (Előre német disznók!) A múlt héten az *Angelli* trienti szállítóegység *Maucuzzi* nevű olasz egyetemi hallgatójának egy ládát küldött, amelyben fegyverek voltak. A ládát utólag átadták a rendőrségnek, amely megállapította, hogy azok a revolverek voltak benne, amelyeket az olasz diákok a válságos éjszakán használtak. *Erler* alpolgármester ma visszaérkezett Bécsből. A pálvandváraon az egész községtanács és sok ezer főből álló néptömeg üdvözölte. A községtanács babékoszorút adott át *Erler*nek, aki beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a kormány nem tett ugyan kötelező ígéretet, de azért azt a meggyőződését fejezheti ki, hogy Innsbruckban nem fogják újra megnyitni az olasz jogi fakultást. Az összes német pártok kifejezték az innsbrucki németek iránt való szimpátiájukat s föltehető, hogy az olasz jogi fakultás kérdését a parlament összejelése után meg fogják oldani.

A múlt éjszaka egy német kávéház előtt olaszok megtámadták és véresre vertek egy német egyetemi hallgatót, aki egy társával lakása felé igyekezett. Társa elmenekült, de az olaszok utóérték s őt is megtámadták és megverték. A német diák újra megmenekült üldözői elől, de lakása előtt újra megrohanták és *hat szuronyal megsebesítették*. A megsebesült egyetemi hallgatót a klinikára ment, ahol sebeit bekötötték. Ma reggel megtette a följelentést s a rendőrség már megindította a vizsgálatot. A sebesültet *Ferrari*-nak hívják, de olasz név mellett is német érzelmi. Az ellene intézett támadásnál jelen volt egy *Hauer* nevű rendőr, aki azt mondja, hogy a merénylőket megismerne, ha újra látná őket.

Az egyetemi tanács a következő végzést küldte a közoktatásügyi miniszternek:

Az események, amelyek nem voltak előreláthatók, egészen új helyzetet teremtettek az egyetemi tanács kötelességének tartja azt a meggyőződését kifejezni, hogy az ideiglenes olasz jogi fakultás semmi szín alatt sem kezdheti meg újra tevékenységét. Innsbruckban, ahol a német egyetem fennállását vezedelemmel fenyegetni.

Innsbruck, november 8.

Azokat a lapokat, a melyek ma *Minotti* vadásztiszt vallomását közölték, megokolás nélkül elköbölték. Egy *Gentener* Márton nevű ügynök azt vallotta, hogy *Pezzey* mellett állott, mikor egy vadász katonára szuronyával leterítette őt és ott mondotta: *Disznó németje!* A szerencsétlen lehányatott, aztán térdre állott és mellét szorongatta, hogy a vért felfogja. A vadász katonák rá se hederítettek és majdnem eltaposták. Én szoltam a tiszthelyettesnek:

— Vitések el a halottat!

A csapat vadul rohant előre. A holttestet én és *Winkler* fogász vittük el.

Erler alpolgármester hirdetésben közli a lakossággal, hogy a parlamentben legközelebb szóba fog kerülni az olasz fakultás ügye, addig legyenek türellemmel, mert semmi sem volna kellemesebb a kormányoknak, mintha ismét tüntetések támadnának.

Dr. Reich orvost, az innsbrucki szülészeti klinika asszisztensét ma éjszaka olaszok megtámadták és megsebesítették.

Ma négy letartóztatott olaszt szabadon bocsátottak és detektívek fedezete alatt a vonatra kísérték. Az igazságügyi palota szomszédságában levő vendéglők és üzlettulajdonosok nem adnak el semmit a letartóztatott olaszoknak, a kik a fogház ablakaiból szidják és gunyolják az arra járó németeket.

Bécs, november 8.

A községtanács mai ülésén *Weisewasser* indítványozta, hogy a községtanács az innsbrucki események alkalmából fejezze ki mély sajnálatát az osztrák kormány magatartása felett és mondjon köszönetet Innsbruck város képviselőinek és lakosságának férfias fellépésükért. Innsbruck város és egyeteme német jellegének megővése mellett. A polgármester kijelentette, hogy felolvastatta ugyan az indítványt, de megjegyezte, hogy az nem tartozik a községtanács hatáskörébe. A német polgárság dolga a szükséges intézkedéseket megtenni. Ezért nem akar elebevégni a német pártok vezetésének és reméli, hogy a községtanács ezzel egyetért. (Tetzés.)

Bécs, november 8.

Az alsó-osztrák tartománygyűlés mai ülésén a napirend előtt a tartomány marsall sajnálkozásának ad kifejezést az innsbrucki események áldozatai iránt. Az egyetem rektora hirdetését intézett a tanulókhöz, amelyben a rektor és a dékánok mély sajnálkozásuknak adnak kifejezést azon, hogy a bécsi olasz nemzetiségű tanulókról résztvettek az innsbrucki eseményekben, amelyek a minden nemzetiségű osztrák hallgatóság beközlésének érdekében sajnálatosak. Az egyetemi törvények szolgálatát zsinórmentékül, hogy a részvételt a vétkesség arányában kellőképpen meg büntessék. A rektor inti a diákokat, hogy minden meggondolatlan lépéstől tartózkodjanak.

Bécs, november 8.

Gröbmayer képviselő ma érdekes beszámoló beszédet mondott Meránban.

— Noha élesen elítélem az innsbrucki olaszok viselkedését és rosszulom a kormány eljárását, azért mégis azt tartom — mondotta többek közt — hogy az olaszokkal meggyőzésre kell jutni, mert egyes olasz diákokkal nem szabad összetéveszteni az egész olasz nemzetet. A háborúszaknak egyszeriben véget vetne egy olasz egyetemen létesítését Triestben. A Körber-kormány a németekre nézve még mindig jobb, mint bármely más kormány és a németek nagy hibát követnének el, ha a Reichsrath munkaképességét lehetetlenné tennék. A parlamenti viszonyok orvoslására az egyetlen mód a házszabályok módosítása és Körbernek csak azt lehet a jelképe kötni, hogy vegye mintaképpül *Tisza gróf magyar miniszterelnököt*. Amit *Tisza* gróf elengedhetetlen szükségének tartott, az nálunk is az. Amíg a házszabályok módosítása meg nem valósul, addig a parlamenti béke nem

pok csak pihenő szünetek. Ez szerintem: ceterum censeo.

Bécs, november 8.

Jól értesült körökben a kormány jövő tervéről azt beszélik, hogy Körber az inségmunkákról szóló törvényjavaslattal egyidejűleg a *Roverétóban* létesítendő olasz egyetemről rendelkező törvényjavaslattal is tárgyalatni akarja a Reichsrath-tal. Valószínű, hogy sem a jobb, sem a baloldali pártok nem fogják ebben Körbert akadályozni, noha az is bizonyos, hogy a hangulat szenvedélyes lesz, mert a javaslat kapcsán minden oldalról fel fogják vetni a sérelmeket. Ha a parlamentben viharos ülések lesznek, akkor Körber el van tökélve, hogy feloszlattja a Reichsrathot, sőt állítólag már meg is kapta erre a felhatalmazást az uralkodótól. Ami az innsbrucki olasz jogi fakultást illeti, ezt az ügyet Körber halogatni fogja, ami annál könnyebben fog menni, mert egyelőre, sőt hosszú ideig nincs olyan épület Innsbruckban, amelyben el lehetne helyezni az olasz fakultást, nincsenek tanárok sem és hallgatókra is alig lehet számítani.

Milano, november 8.

A konzulátus előtt és a szomszédos utcákban tegnap este is osztrák-ellenes tüntetés volt. A tömeg két osztrák zászlót nagy örömmel viselt el. A *Dante Alighieri*-egyesület *Salvemini* professzornak Innsbruckba irredentikus tartalmú táviratot küldött. A brecciai diákok elhatározták, hogy fölháborodásuk jeléül két napig sztrájkolni fognak.

HIREK

Olimpiától az „Olimpia“-ig.

Páris, november 8.

Ma Párisban György király a *souverain à la mode*. Talán csak azért, mert ma nincs más. A párisi tömeget fukaran, úgy ahogy ma ő látja el ama szükséges szenzációkkal, melyeken hermelinesen lépett föl *Edvár* s melyekből szomorúan vénhedeti ki a jövőrü Lipót. Nem érdemes respublikában élni, ha nincs kéznel ceremóniázás és évődés céljaira egy apró király sem. Páris megköveteli a maga rendes, en *passage* királyát. Az útságek hamar-száraz vénája humoristái sem tudnának másként boldogulni. Tehát: *vive le roi de Grèce*. Ma György király a *souverain à la mode*.

Alon ott van mellette, mindig. A kedves Thon. Német ember való ő, de ma görög. Oh, görögöb Piátónál. Sok pénze van. Mávérnypalotái sóhajtozva bámulják Leonidász kőso, félvad és félszláv mezitülbos fiai. Thonnak pénze van s ő a leg-hatalmasabb görög. Ő György felséges ur teljes hatalmu intendánusa. Nem tud nélküle egy percig is ellenni György király. Athában és Kopenhágóban másról is beszélnék. Krajécértalan emberként ült a hellén trónra a felséges ur. Thon mivelte a nagy csodát, melyet csak a napokban feszegettek egy kicsit azok az árnányos újság-írók. Ne kerüljessük: György király megszede magát. Az Olimpus halott istenei közül Merkurt találta legméltóbbnak életre kelteni György király. A magyar kereskedők nagyon beleszerettek a Balkánba. Igaz, még csak Belgrádnál tartanak. Ha Athénig lekerülődnek, ne feledjék, hogy Aristoteles országában — Zeusra mondom — nincs ma más szolid cég, mint Thon et Comp.

Olimpiától — az „Olimpia“-ig. Micsoda Offenbach-i színjáték az új görög államlet. Milyen furcsa, hogy ma görögök élnek s hogy a dérek György — görög király. Oh, athéni lelkek, oh, a görög és zsidó örökös harcán busongó Heine, oh, Byron, ki hellenofil lelkekkel siettel görög-szabadtani, modern pagánuszok, álmodók s rajongók, ti mind, kiket élni a régi Athén tanított, micsoda gyilkos valóság is az, hogy van Görögország, hol az igazságügyminiszter párbajban csak a minap lőtt agyon egy másik görög urat s ahol a sztrájk jogát néhány évvel hamarabb ismerték el, mint Magyarországon. Milyen gyilkos valóság az, hogy

élnék ma is görögök. Athénben Aischylos játsszák s a görög diákok forradalommal fenyegetőznek, ha a szegény szláv-görögök vissza nem klasszikusodnak. Hogy van Görögország, melyet épp úgy a multja sorvaszt el, mint minket a multunk, melynek életéből épp úgy kihulltak a kulturáépítő századok, mint a miénkéből s mely épp olyan tragikomikus küzdődéssel libeg a félbarbárság s az ultra-civilizáció között, mint miunk magunk. Csak hogy ha nekünk östünk volt is a szumir, ezt kevesen tudják. De ezek a szegény görögök!... És Páris még azt skarná, hogy György király a huszadik századra fölszedett s megnőtt Alkibiadesz legyen!...

Azt beszélnek, hogy otthon puritán ember György király. Puritánágából nem adott a leányával egy fél drachma hozományt sem. Korfuban olyan villája van, amilyennél sok szatócs tart külfölet Budakeszen. És annyira puritán, hogy az inasait is maga pofozza... De Páris nélkül nem tud élni egy idő óta. Érti, hogy ma már csak Párisban élnek athéniek. És ma már van pénz. És ha az ember már hatvan év körül jár, siessen élni. Igazság jár György királlyal s e csodáesen baktató világnak örövendznie illik. Ma már a királyok is úgy élnek, mint a szerencsés börszánerek s már egy új görög király nem lehet olyan rátartó, mint például egy régi Ypsilanti herceg.

A főlovászmestere: Cernovitz. Néha gróf, néha nem. Azt tartja magáról, hogy a magyar Csernovitsok rokona. Ez azonban csak épp a honi vonatkozás kedvéért íródik. Meg azért, mert hármán járnak ők együtt: György, Thon és Cernovitz. A három ur a mult estén ott sétálgatott az Opera színpadán az első és második felvonás között s elükbe akadt Zambelli kisasszony, a primaballerina. A király hivatja a rendezőt s a rendező bemutatja a kisasszonyt.

— Zambelli, Zambelli — tűnődik a király. — Tudja-e, kisasszony, hogy Kefalóniában élt volt egy nagyon előkelő familia, melyet Zambellinak hívták?...

És mintha szellemek mozdultak volna meg e szavaknál. Mintha nehéz sáhkók szakadtak volna ide valahonnan... Igen, igen... Kefalóniában... Valamikor... És Zambelli kisasszony a párisi Operában táncol... A Themisztoleuszok és Porfyrogenitosok címzetes utóda pedig, miután beütött a seft, Párisban áldomásozik... Oh, Spárta, óh Bizanc!... De a párisi utcáknak tetszik a király. Kedves és bájos a vieux marcheur szerepben. Egylőre ő a souverain a la mode...

A. E.

— **Berzevics a Neogrady-kiállításán.** Neogrady Antal tanár kollektív kiállítását tegnap délután meglátogatta Berzevics Albert közoktatási miniszter. A minisztert a művész és ennek neje fogadták s azután Neogrady kalauzálása mellett minden képet megnéztek. A miniszter majd egy óráhozott időzött a kiállítás s tévedésekor elismerését fejezte ki a látottak felett. A kiállítás még 16-ig lesz nyitva.

— **A király legöregebb komornyika.** A király legöregebb komornyika, *Hornung József* ma ünnepelte meg kilenvenedik születésnapját. Hornung 1845. január elsején lépett királyunk szolgálatába s 6 féléves trónralépte óta maig, megszaktatás nélkül komornyika volt. Az agg komornyik ugyan nem kieri ma már utazásaiban a királyt, de még most is mindennap megjelenik a Burgban. Az udvarnál nagyon szeretik Hornungot és főleg a király halmozza el figyelmével és jóindulatával.

— **A baptisták a miniszterelnöknel.** A baptisták küldöttsége tisztelteti ma a miniszterelnöknel, hogy felvegyék őket a bevett vallásfelekezetek közé. A küldöttség vezére *Benedek János* képviselő volt, aki hivatkozott *gróf Tissa István* liberalizmussára s arra kérte, hogy teljesítse a baptisták kérését. A miniszterelnök biztosította a küldöttséget arról, hogy tudomás van a kérelem becses erkölcsi rugóiról, azokat honorálja is s azt hiszi, hogy kölcsönös jóakarral a kérdést hamarosan meg lehet oldani.

— **Nagy-Bécs.** Bécs város községtagcsa ma elhatározta, hogy *Floridendorf* és a *Duna balparti községeket* Bécs városához csatolja. Ezek a községek fogják alkotni az osztrák főváros huszonegyedik kerületét.

— **A „Mátyás király” pusztulása.** Budapest világvárosias fejlődésének áldozatul esik a régi Pestnek megint egyik ismert épülete a *Mátyás királyhoz* címzett ház a *Kerepesi-ut* és a *Szerut-királyi-utca* sarkán. Az egyenesen régi házban a mult század közepe táján híres vendéglő és kávéház volt, mely azáltal tett nevezetességre szert, hogy titkos helyiségeiben óriási szerencsejáték folyt. A kobányai és vidéki sertéskezek különös előzeretettel keresték föl és néha egy-egy éjszakán a kártyaasztal mellett egész vagyon cserélt gazdát. Majd nyugodalmasabb élet folyt benne és a hetvenes években, mikor *Jókai stációj-utcai házából* elköltözött, hosszabb ideig itt lakott. A koszorus költő több nagy művét írta meg ebben a házban, míg alatt ismét kávéházat, majd vendéglőt csinált az üzleti életmesség. *Jókai* egykori lakása utóljára klubhelyiség volt. De a régi rozoga épület sem kerülhetette ki sorsát. A napokban hozzáfogtak lebontásához. Homlokzatáról levették már azt a nagy képet, amely a magyar néphitnek megfelelően, szafállisan, leomló hajfirtókkal, dallás termettel tünteti föl a nagy királyt s megkezdődött a csákány munkája. A hatalmas telken négyemeletes modern bérházat emelnek, amely jobban beleillik a *Kerepesi-ut* bérkaszárnyái közé, mint az üttört kopott öreg „Mátyás király”.

— **Újabb botrány a bécsi városházán.** Lueger bírodalmában megint csúnyán hajbakaptak a szociálisták és a keresztény-szocialisták. Egy nagyon komoly kérdés körül folyó a vita a városházán: a drágaság megszüntetése körül. *Bielohlawek* egyszerre elkialtja magát.

— Akik a szociáldemokrata tiltakozó gyűlésen részt vesznek, sivalkódó fráterek!

— Így csak ripók beszélhet! kialtott *Bielohlawek*-re a szociáldemokrata *Schumeier*. Ebből nagy kavargás támadt, amelybe a karzati közönség is beleszólt. A skandalum azal végződött, hogy a fegyelmi bizottság *Schumeier* t a mai és a három következő ülésből kizárta.

— **Vallásánarok értekezlete.** Második értekezletet tartottak ma délután az evangélikus vallásánarok a *Deák-téri iskola* dísztermében. Az értekezletet *Zsilinsky Mihály* államtitkár nyitotta meg, mire *Hetrényi Lajos* titkár terjesztette elő jelentését és bemutatta a közgyűlési vallásánarok reformjára vonatkozó észrevételeket. E munkálat részletesen felsorolja az egyes szatócsok szerint beosztandó tananyagot. A javaslatot az értekezlet elfogadta, *Zsilinsky* pedig elvállalta az egyetemes gyűlés elé való terjesztését. Azután *Geduly Henrik* ev. lelkész terjesztette elő a vallásánarok jogi helyzetéről szóló munkálatát. Ebben hangsúlyozta, hogy a vallásánarokat a többi szatócs tanáraival szükség szerint egyenrangusnak kell tekinteni. Kivánja, hogy a vallásánar hivatalból tagja legyen az egyháztanácsnak, képviselőnek, a közgyűlésnek, az iskolaszéknek, az egyházmegyének s az egyházmegye tanügyi és gyámintézeti bizottságának és legyen képviselve az egyházközségekben és az egyetemes gyűlésben. Több felvilágosítás után az értekezlet a *Geduly*-féle javaslatot több kiegészítéssel módosítással elfogadta és megdöntötte *Majha Vilmos* látványával, hogy az ev. hitoktatás hivatalosan vallásánarok nevezze. A javaslatot az egyetemes gyűlés elé fogják terjesztetni.

— **Mérnyelet egy jegyző ellen.** Miskolcraól táviratozták: A borsodmegyei *Belső-Bécs* községben *Veesey Mihály* odavál földművelő haragot tartott *Szabó Gyula* bécsi körjegyző ellen, mert az őt egy kihágási ügyből kifolyólag feljelentette. A jegyző ma délelben gyalog ment *Külső-Bécs*re *Belső-Bécs*re. Utközben egy kerítés mögül *Veesey* sörrel töltött puskájával rálőtt a mit sem sejtő jegyzőre és állkaposán és nyakán életveszélyesen megsebesítette, azután puskájával kezében menekült. A súlyosan sérült jegyzőt lakására szállították. A tettes kérekerítésére a hatóság megiette az intézkedéseket.

— **Jótkonyencül csokolódás.** A mulatozás zajától hangos Oroszországban nem ritkaság a csokosattanás. Am amig ezek a csokok többnyire olyanok, melyek csak a csokolódóknak okoznak örömet, addig a minap olyan csokok ottannak el *Moszkvában*, amelyek messzi, messzi földön sívelődő vízaknak, sebesült orosz katonáknak fognak megkönnyebbülést szerezni. Egy elékelő hangverseny utolsó száma után ugyanis *Szalcharin* *Borbála* énekesnő azzal a kijelentéssel lépett a közönség elé, hogy a sebesült orosz katonáknak küldendő tíz rubelért bárkit megeződik. A művésznő erre a kijelentésre tömegesen tödültek a közönség sorából a színpad fölé, nemcsak azért, hogy a gemes edény áldozzanak, hanem azért is, mert az éne-

keső Oroszországnak egyik leghíresebb szőpésze. A jótkonyencül csokolódásnak szép eredménye lett, a mennyiben a kisasszony szőzetvenöt csokot osztott szét, úgy hogy összesen mintegy négyezeröttszáz koronányi pénzösszeget küldhetett *Maudsuriába*.

— **A parlamenti pofonokról.** *André francia* hadügyminiszter kellemetlen afférje óta, a krónikások egyebet sem tesznek, mint a parlamentek botirányfejezetet olvasgatják s keresik az „analog” esetet. Az utolsó tíz év alatt a francia parlamentben nem egy olyan jelenet történt, mint amint az *André-affér* nyomában támadt. Ez afférek sorát *Constans* hadügyminiszter nyitja meg, aki a *boulangista* *Laurt* fenytette meg. *Laur Boulangernek* legelazántabb embere volt, aki sehoggy sem tudott megvigasztalódni azon, hogy *Constans* letiporja a *boulangista* komédiát. Ezért nyílt ülésben sértő dolgokat mondott a miniszternek, amire *Constans* miniszternek elfoggyott a türelme, fölugrott helyéről s úgy ütötte fejbe a szónokot, hogy az szédülva bukott le az elnöki emelvényről.

A parlamenti pofonokodások legvirágzóbb korszaka volt a *Dreyfus-ügy* kora. Az elnöki emelvény körül nem egy dulakodás folyt le, a parlament olvas termében és bufféjében is elcsattant egy-egy arculütés, sőt egy ízben revolver-lövés is eldördült volna, ha a kellő időben közbe nem lépnek. A parlament állapótek vadagsát egy ízben a szocialisták bátor vezetőjének, *Jaurésnek* is éreznie kellett. *Jaurés* a szónoki emelvényen állott s fölfedte a hadügyminiszterium kemosztályának visszafeléseit. A pompás beszéd s a velökig hűtö gyöny, mely *Jurés* szavaiból hangzott, annyira felingerelte *Bernis* gróft, hogy a mit sem sejtő *Jaurés* ököllel hátha ütötte. *Bernis* gróftot úgy kellett kizödni a szocialisták kezéből, hogy agyon ne verjék. A legvakmerőbb verekedője a francia parlamentnek a tüzes véru royalista *Baudry d'Asson* gróf, aki bár nem mai gyerek már, minden neki kellemetlen szóra fölugrik helyéről s kész ölni. Ha verekedésre kerül a sor, *Baudry d'Asson* az első sorban — verekszik s verekszik föllátározhatatlanul. A minapi *Syveton-affér* alkalmával perze a verekedő gróf is zivette a maga részét az ügyből. Hamarjában nem talált mást, hát elesipte a parlament kvesztorát, belesim pajkoddott üstökébe s kiluzta egy csomó haját. S akkor az történt, hogy a kvesztor nem kiabált. Nyugodtan odébb ment és nevetett. Parokája volt a jó embernek.

— **Mozgalom a rituális metszés ellen.** Az alsó-ausztriai tartománygyűlésnek elmúlt ülészakában *Schneider* képviselő azt a javaslatot nyújtotta be, hogy az állatok rituális metszését *Alsó-Ausztriában* törvényes uton tilták meg. Ezt a javaslatot a tartománygyűlés tanulmányozás céljából egy bizottságnak adta ki, amely *Pirko* képviselőt bízta meg a referálással. Ez a referáda most elkészült. *Pirko* a kérdésnek elapos tanulmányozása után arra az eredményre jutott, hogy a rituális metszés állatkínzásnak tekinthető. A nyak átvágása után ugyanis — mondja a referens — az állat még több percig él. Am ezzel ellentétben több nevezetes tudósnak az a véleménye, hogy a saktális módszere a legjobbak közé tartozik. Aui a kérdésnek valási oldását illeti, *Pirko* elismeri, hogy a metszés tendenciája az állatok hosszabb szenvedéstől való megkímélésére irányul. Am e módszer olyan időből származik, mikor még nem ismerték az újabb állatkivégzési eljárásokat. A saktális *Pirko* szerint nem is moraukus eredetű — és kiváló zsidó tudósok azt állítják, hogy a régi módszernek javítása nem ütökzik vallási dogmákba. *Pirko* fejtegetéseinek végeredményeképpen azt a felőgást fejezi ki, hogy a saktális tilalm csak örömmel fogadhatnák minden állatbarát. *Pirko* telát, a bizottság nevében azt a javaslatot teszi, hogy a kormány boocsáson ki olyan rendelkezést, amelynek értelmében állatok csak akkor szabad leaoktali, ha előbb elkábitották.

— **Az Otthon körből.** Az Otthon írók és hírlapírók köre választmánya ülést tartott ma délután *Békési Jenő* elnöklete alatt. Az elnök rájaldamas részvétellel emlékeztet meg a kör két elhunyt tagjáról: *Gerő Károlyról* és *Wurm Adólról*. A választmány elhatározta, hogy az elhunytak özvegyéhez részvétellel intéz. Az előterjesztések során bejelentette az elnök, hogy a komáromi kulturális ünnepet és a kaposvári *Berzsenyi* irodalmi társaság megnyitó ünnepén ő képviselte az Otthont s mind a két helyen köze is működött. A választmány köszönetet mondott ezért az elnöknek. Meghívót a kapott a kor a *kombergi Mickiewicz-ünnepre*. A választmány elhatározta, hogy üdvözölő táviratot küld az ünnepölőknek. Fölvette a választmány a kör rendes tagjait: *Viola Mikst* és *Balassa Lajos* dr.

— **Gerhart Hauptmann új regénye.** Berlinből jelentik, hogy Gerhart Hauptmann a minap beszélgetést folytatott a *Nuova Antologia* munkatársával s ez alkalommal elmondta, hogy új regényen dolgozik, melynek „*A velencei*” lesz a címe. A regény meséjének magya egy ősrégi monda, amely a csehországi üvegfürokat és a Velence melletti muraói üveggyárakat hozza viszonyba egymáshoz.

— **Stritt Mária felolvasása.** Stritt Mária, a National Council of Germany elnöke a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének megkeresésére tegnap érdekes előadást tartott a szövetség elnökeinek, gróf Batthyány Lajosnak palotájában. Stritt Mária előadásában ismertette a német szövetség tíz éves munkásságát és eredményeit. Az előadást élénk eszmecsere követte, melyben a szövetséghez tartozó egyesületek delegátusai vettek részt.

— **Felfüggesztett földmives-egyesület.** A kiskun-félegyházi földmives munkás-egyesület működését a belügyminiszter felfüggesztette, mert a tagokak köteleztek, hogy csak a munkarend alapján köthetnek új aratási szerződéseket. Az egylet alap-szabályában csak a tagok művelődése van célul fel-tüntetve, anyagi érdekek védelmére azonban szó sincs és így túllépte hatáskörét. A félegyházi polgármester belügyminiszteri rendeletre az egylet helyiségeit lezárta és lepecsételte. Félegyházán azt hiszik, hogy a belügyminiszter egy központi képviselőt küld le a vizsgálat megejtésére.

— **Erzsébet-gyásznap.** Erzsébet királyné emlékére november 10-én gyászistentiszteletet tartanak az egyetemi templomban. Ez alkalomból az előadások az egyetemen szünetelni fognak. Erről a rektor ma felhívásban értesítette az egyetem polgárait.

— **Klerikális botrány.** A palermói érsekség, a klerikálisokra nézve nagyon kellemetlen botrány-nak lett színhelyévé. A múlt tavaszon elhunyt az öreg Calosia érsek, aki az utóbbi években nem igen tördődött az érsekség ügyeivel, amit rokoni és barátai alaposan kihasználtak arra, hogy meggazdagodjanak. A pápának tudomására hozták ezeket a visszaéléseket s a római kúria az érsek halála után Riela pátert küldte ki a dolgok rendezésére. A páter nagy erélyvel látott feladatához, ami arra bírta a többi papokat, hogy lapot alapítottak, melyben a legcseszettebb rágalmakkal illették Riela-t. Utoljára is annyira kiélestedtek a dolgok, hogy a lap szerkesztőjét letartóztatták, házkutatást tartottak nála, melynek során kintúnt, hogy az egész akciót két kanonok vezette Riela ellen.

— **Halálézés.** Dr. Batizfalvy Sámuel egyetemi volt magántanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagját ma délután temették el nagy részvét mellett az Aréna-ut 82. számú gyászszobából. A végtisztességen megjelentek: Dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag, Moravcsik Emil egyetemi tanár, az Akadémia számos tagja és az orvosi kar előkelőségei. Az elhunyt felett Horváth Sándor ev. ref. lelkes mondott imát.

— **Wurm Adolfot,** a Pesti Hírlap dolgozóját ma délelőtt kísérték nagy részvét mellett örök nyugalomra a Damjanich-utca 56. számú gyászszobából. A Pesti Hírlap dolgozói tesztileg jelentek meg a végtisztességen.

— **Baróti Inecz Róbert** Tibor, gimnáziumi tanuló Kolozsvárról november 6-án meghalt.

— **A jogászból rendezősege.** A januárban tartandó jogászból rendezősege november 5-én tartotta alakuló közgyűlést. Elnökké: ifj. Rakovszky István, alelnökké pedig Löng Mihályt, Litsch Zoltánt és Moréll Józsefet választották meg.

— **Az Irodalmi Szövetség közgyűlése.** Az Országos Irodalmi Szövetség ez évi közgyűlést december hó 4-én tartják meg Kolozsvárról, ahova az egyesületet az Erdélyi Irodalmi Társaság vendékként hívta. A közgyűlés ünnepélyességgel lesz egybekötve, melynek során, megkoszorúzzák báró Jósika Miklós síremlékét, majd pedig diszközgyűlést tartanak. A vendégek fogadására az Erdélyi Irodalmi Társaság máris nagy előkészületeket tesz.

— **A színésznő bosszúja.** Eperjesen, miután nekünk írják, különös botrányt okozott a minap *Patáli Riza*, a színtársulat egyik fiatal tagja. Az egyik eperjesi újság színházi referense tuiságosan ösztönözte irta meg véleményét a színésznő alakításáról, amin Pataki Riza annyira felháborodott, hogy a kritikust megverte az utcán és inzultálta.

— **Gyanus idegen.** A minap részegen került a rendőrségre *Vende Lajos* temesvári születésű ember. Mikor kijózanodott, megmotozták és sok ékszert és két idegen munkakönyvet találtak nála. A rendőrség a gyanus tárgyakat lefoglalta. Kiderült, hogy

Vende Czeglédről jött a fővárosba és nem is tisztá multu. A rendőrség nyomozást indított a gyanus idegen dolgainak kiderítésére.

— **Rejtélyes gyilkosság.** Prágából jelentik: Krc közszé mellett egy villa közelében emberi eson-tokat találtak. A rendőri nyomozásnak sikerült meg-állapítani, hogy a villában vagy két évvel ezelőtt va-lami *Hanzéli Matild*, egy szepesmegyei kőposztafu-lus eszmadia 20 éves leánya lakott fél éves leány-kájával, nővérénél *Weber* kertész feleségénél. Czi-vódások következtében *Hanzéli Matild* átköltözött *Wa-les* Alajos kertész családjához, ahol kétszer megláto-gatta őt kedvese, egy *Talacz József* Kálmán nevű ember a felsőmagyarországi Gánócból. A gyermek hírtelen elűnt és a Kralu melletti Dolnaban találtak rá, ahol egy ottani főbírtokos vette magához. Kévesel ezután *Krcban* azt beszéltek, hogy *Hanzéli Matild* kedvesével kivándorolt Amerikába. A *Wa-les*nél tartott házkutatás alkalmával több tárgyat találtak, melyek *Hanzéli Matild* tulajdonai voltak. *Wales* azt állította, hogy ezeket a tárgyakat *Hanzéli*lől kapta ajándékba elutasítása előtt. Hosszabb ki-hallgatás után *Wales*, nejét és mostohalancáját letartóztatták és újból hosszabban kihallgatták, ami a késő esti órákig tartott. A rendőrség azon fáradozik, hogy az eltűnt pár illetőségi hatóságaitól közelebbi adatokat tudjon meg tartózkodási helyük-ről vagy Amerikába való kivándorlásukról.

— **A bécsi turisták gyássa.** Ma dében ér-kezett meg Spanganelek, a bécsi turista-klub szerencsétlenül járt elnökének holteste Bécsbe. Az állomáson az egész turista-klub várta a ko-rorsót. A temetés holnap lesz.

— **A gyermekiej.** A bécsi gyermekorvosok klubjában ma este dr. Székely, a budapesti vegy-kísérleti állomás asszisztense előadást tartott a gyermekiejeiről. Az érdekes felolvasást a szakor-vosok nagy figyelemmel hallgatták és Monti ta-nár megköszönte a magyar orvos tanulságos fej-tegelését.

— **Eljegyzés.** *Faludi Sándor*, a Vigszínház igazgatóságának tagja, eljegyezte *Wollák Soma* gyá-rus leányát, *Margitot*.

— *Szenec* Frigyes eljegyezte *Friedmann Irén* kis-asszonyt, *Friedmann Gyula* magánzó leányát.

— *Friedmann Mór* Nagy-Bárodól eljegyezte *Salamon Fáni* kisasszonyt *Dubricsányból*.

— **Gyermek-szerelme.** A gyermek-szerelme ártatlanságának legendáját súlyos vereség érte az-zal a drámával, amely a minap egy belga városban *Hallowinban* folyt le. Egy tizenhároméves gyermek-csupa merő szerelmi féltékenységből megfojtotta ti-zenegevése ideálját. A szerencsétlen kis *Dezdemona*, akinek a polgári életben *Mária* a neve, két szomszéd-gyerek forró szerelmét vívta ki. A szülők, akik észre-vették a szerelmi ügyet, megtiltották a fiúknak, hogy házukba jöjjenek. Mariát egy hét éves bábé őrizetere bízták, valahányszor elmentek hazulról. A minap az-tán a stétórló hazatérő szülők nagy zokogás közt ta-láltak a kis házozó bábét, de Mariát sehol sem le-lték. Szobáról szobára mentek, míg végre a házalozó-gyágn megtalálták gyermeküket — halva. A nyom-ban megindított vizsgálat kiderítette, hogy a gyilkos az egyik szerelmes gyermek, aki bűnös tette után nyomtalanul eltűnt.

— **Skander bég trónja.** Albániának új trón-követelője akad: *Ghyka* Albert herceg. *Ghyka* Skander bég egyes leszármazottjának vallja magát és mint több laphoz intézett levelében írja, az albánok őt választották meg független-ségi mozgalmuk élére. Már kormányzásának irányelveit is elmondja és Európa nyugodtan fog aludni, mert *Ghyka* herceg békés célokat követ. A szabad és független albánokra, bizza Albánia fejedelmének kijelölését és ha azok-nak választása nem ráéneket, a hercege akkor is meg fog hajolni a nemzet választása előtt.

— **Megszökött örültek.** Bajáról táviratozzák, hogy az ottani elmeegógyintézetből ma, a kórházi felügyelő nagy reméltege, két örült megszökött. Az egyik szőkevény rablással többször volt büntetve.

— **Magyar Karambolkör.** Október 28-án tar-totta alakuló közgyűlést a Magyar Karambolkör. Elnökké *Boros Jakabot*, alelnökké pedig *Boszányi Györgyöt* és dr. *Képesy Józsefet* választották meg.

— **A zágrábi magyar könyvtár.** A zágrábi magyar államvasuti altiszti kör tavaly február ha-vában valósította meg azt a dícséretes tervét, hogy magyar könyvtár alapít. Az alapítás óta még egy év sem telt el s ma már azt jelentik Zágrárból, hogy a könyvtárnak máris több száz kötetre van, úgy hogy a nyilvánosságának átadható. A dérek zá-grábi magyarok el is határozták, hogy könyvtárukat szombaton ünnepélyesen nyitják meg.

— **Virágkiállítás.** A kispésti színházban no-venber 12-ikén virágkiállítást és táncstélyt rendez-nek, amelynek tiszta jövedelmét a Kispésiten építendő ágostai evangélikus templom javára fordítják.

— **Ingyen-kenyér.** Szendv' Mátvástól Potten-dorfból négy koronát kaptunk az Ingeny-kenyér számára. Az adományt rendelkezési helyére jul-tattuk.

— **Adomány a munkásoknak.** *Lencaivai Ljuzer Imre* gyáros kegyeletes adománnyal áldo-zott elhunyt atya emlékezetének. Az általános munkásbetegséggyógyászati tüdőbetegség szana-tóriumra javára ezer koronát ajánlott fel. Azon-kívül százhatalvan munkásának és alkalmazottja-nak hat hónapon keresztül tíz százalék drágasági pótleköt biztosított.

— **Kanárikiállítás.** A magyar kanárikiállítás-tók országos egylete december 8—12 között a Vigadó földszinti termében kanárikiállítást rendez.

— **Leégett templom.** Anszterdamból jelen-tik: Ma dében a Jézus szivéről elnevezett katho-likus templom kigyulladt. A tűz nagy keletkezett, hogy egy ólommunkás, aki a tetőn dolgozott, fel-dőlt egy olvaszó-edényt. A tűz gyorsan elterjedt az egész épületen. A templom tornya bedől, csak a fal egy része maradt meg. Emberben nem esett kár és a templom díszét is megmentették.

— **Rendőri hírek.** *Elgazolt munkás.* A sorok-sári helyfőnököt vasut egyik vonata ma reggel a külső Soroksári-uton halálra gázolt egy munkásnak látszó ember. A boncoló-intézetbe szállították. *Sikkasztó pünehesedő.* *Berául Samu* ügynök három-száz koronát sikasztott a *Golfried Simon* utodái cégtől, azután megszökött. A rendőrség nyomozza.

— *Sikkasztó család.* *Schönberg* Baruch szabó 800 ko-rona értékű szövetet vitt át feloldozás végett a *Berényi és Frankl* női konfekciócégtől, *Schönberg* azonban elvitte a szövetet és megszökött. A rendőrség közi. — *A családleány fufangja.* *Hornvik Mari* huszonhatéves eszedéleány ékszereket és ruhanem-jelet lopott el sógornőjétől, azután saját és sógornője lakásán rablást jelenetel inszenált, hogy ezzel el-terjeje magáról a gyanút. A detektívek azonban vé-gére jártak a turpisságnak és letartóztatták a tolvaj-csélédet.

(X) **Kiss szerencsére nagy!** Vásárolj-m' osz-tályosorsjegyet Kiss Károly és Társa bankházánál, Erzsébet-körút 19. szám alatt.

(X) **Ékszer a kőrmökön.** Ez a legújabb hő-bortja az amerikai művésziöknek. Mint minden új dolog, valószínű, hogy hozzáik is eljut vándorun-tában, de nagy hódítása új dolganak nálunk már ne-igen lehet. Mióta az *Első Átlátszó Cognacgyár r. z.* keskeméti gyárában főzött *hírveses barackköztöl-lyességek* a magyar uri közönséget oly nagy mér-tékben megindították, új dolganak csak parányi-hódítá-ra van tere. Aki még nem olvasta a *Buracé Hiradót*, az az eleven, élős kis újságot, kérjen mu-tatványszámot a gyárvezetőségétől. Bérmentve küldik.

(X) **Végrehajtás akadályokkal.** Az ideí rossz' termés különösen mélyen sújtotta F. M. földesurat, kinek birtoka tul volt amugy is terhelve és a vég-rehajtások napirenden voltak nála. A végrehajtó, ki a szomszéd városból jött mindig a tanya-ra, nagy-elő-zékenységgel tanúsított mindenkor a földbírtokossal szemben, úgy hogy mindig egyedül végezte feladatát és se becsüs, se fiskális nem kísérte utjára. Azért meglepte, midőn egy pár héttel ezelőtt a régi kuria kapuit éppen a szemé előt zárták be és az uraság kocsisa a rácsot át megmágyarazta, hogy a végrehaj-tót kísérettel együtt nem engedje át a nagyváros a kapun. Hiába magyarázta a végrehajtó, hogy az a két ur, ki vele jött, előtte teljesen ismeretlen s csak a véletlen alkalmatosságot használva ki, hozta őket az ő kocsiján az urasághoz, a kocsis nem nyitott ka-put, mert kérdésére, hogy mit keres akkor itt az a két ur is, azt a választ kaptaik, hogy ők csakis az urasá-gal hatszemközti intézhetik el jövetelük célját. Majd a végrehajtó az idegenektől bocsánatot kérve, egye-dül ment be a földesurhoz és felvilágosította a há-zurát a kinn várakozó két ur kinos helyzetéről. A házi-gazda ezek után egy külön szobában fogadta a két lé-togatót. Ezek megkértek, hogy most már tekintelt arra, hogy végrehajtó van a házánál, zárnia be ezen lakosztályhoz vezető ajtókat, mert előbb nem mondt-

ják el jövetelük célját. A látogatók rejtélyes magaviselete nagyon izgatottá tette a földesurat. Az izgalom azonban a szóval ki nem fejezhető öröm hatása alatt csak fokozódott, midőn megtudta, hogy ezek a vendégek Török A. és Társa budapesti bankházából jöttek, hogy kifizessék neki az előző napon nyert legnagyobb 400 000 ezer koronás főnyereményt. A vérszajgó egészségügyetnek tartott vendégek — most már a szerencse követei, árverési jegyzőkönyv helyett hátelevelet vittek el a Török bankháznak.

Otthon pedig mulatunk!

— Egy orosz leány levele. —

Édes lelkem!

Az események úgy tolnak egymásra hazám-ban, mint a tenger hullámai. Minden forr, kavargó és hullózik körülöttem — és mindnyájunk lelkére ránehezedik a borzasztó háború. Hogy milyen borzasztó, arról nektek, nyugat-európaiaknak fogalmatok sincs. Ti még nem láttátok azokat a szennyes papírrongyokat, amelyeknek betűit reszkető kéz vetette papírra s aztán hónapok múlva érkeztek idehaza. Ti nem érezték az őrtűző félelmet, amely mindnyájunkat közelébb visz egymáshoz, amely megüli tagjainkat éjjel-nappal s amely épp úgy emészti a nép egyszerű leányát, aki a kedvesét félti, mint a legerősebb legantibb férfiakat! Tulságosan gondolkodok és tulságosan civilizáltak vagyunk, semhogy nyugodtan fölálldozhok vagy fölálloztathok magunkat.

Ha legalább az erő és bátorság játékszáma a főszerepet ebben a háborúban! De mit ér a bátorság, ha a láthatatlan sárga ördögök százezreinek fegyvere darabokra szaggatja szét katonáinkat? Minden reggel remélletel ébredünk s aggódva várjuk, nem hívják-e testvéreinket, apánkat. Rettenetes, hogy naponként hányan válnak öngyilkossá a férfiak közül. Nap-nap mellett szaporodnak az önkéntes halál áldozatai. Egy fiatal, ismert orvost, akinek szép, fiatal lánya a menyasszonya, behívták katonának. Ugy volt, hogy reggel nyolc órákor kell jelentkeznie. Az éjszakát együtt töltötte menyasszonyával, reggel pedig, mikor jöttek a katonák, mindkettőt halva találták. Ugy feküdtek csendesen, egymást átölelve, véző halántékkal.

Ez csak egy példa a sok ezer közül. Nem gyászából szoknek az emberek az életből, hanem inkább a bátorság egy bizonyos neme kergeti őket a halálba. Valami hősiesség elhatározás az, amely olyan hirtelen, a vacsora és a reggeli tea közti idő alatt arra bírja őket, hogy egyetlen vonással áthúzzák az élet minder számításait. De jobbnak látják így meghalni, mintsem megfagnyi Ázsia sivatagjaiban. Inkább nyulnak reszkető kézzel a revolverhez — semhogy idegenben pusztuljanak el, mert jónak és nyugalmasnak, emberhez méltóbbnak tartják otthon meghalni.

Mi pedig nemcsak az embereket, a virágzó existenciákat sirtatjuk, hanem korunk nagy szellemeit, népünk kiválóit, akiknek el kell hullaniuk, nyomorultan elvérezniök — semmiért. Mi közünk Koréához, mikor olyan végtelen sokat tehetünk hazánkért, ha szeretet volna bennünk s anyai pénz állana rendelkezésünkre, mint amennyit a háború fölemészt. Mindnyájunkban, akik az intelligens osztály gyermekei vagyunk, egyetlen gondolat reszkét — az, hogy még gyászosabb napok virradnak reánk s hogy el kell jönniök a nagy fordulat óráinak. Mialatt pedig mi így reszkünk, gyermekeink ólomkatonákkal játszadoznak és játékos haragjukban eltiporják őket.

— Egy — mondják — most meghátak az orosz japánok. Nevetnek és ártatlan szemük kacag. Oly sokat beszélünk nekik a háború borzalmairól, de ők nem értik meg a mi beszédünket. Olykor esodálkoznak azon, hogy apa most sokkal több időt tölt otthon, mint azelőtt, hogy olyan gyakran eszokolgatja s hogy miközben az ölébe ülteni őket, megreszkének szempillái s arcán végigesurog a könny.

— Apa kisírta magát s aztán egyszerre eltűnik. A gyermekek azt mondják:

— Apácska nagy utra indult. Messzire ment s agyvérzői a sárga ördögöket!

Haragjukban megint eltiporják ólomkatonáikat s csendő hangon diadali énekeket énekelnek. De anyácska sir. Vajjon miért? Hisz apa úgy fog viselkedni, hogy mellén esilógó érdemjel lesz azért, mert agyvérző a japánoktól.

Valami meglepő van ebben a gyászban: esténként sokkal jobbat mulatunk, mint rendszeren. A fran-

cia forradalom jut eszembe, amikor a kastélyok termeiben nagyban táncoltak, mialatt odalent a főnagypádot építette. Nincs este mulatozás nélkül. Sokat járunk az operaházba s mindig legragyzóbbra tolatteinket öltjük magunkra. A férfiak azt mondják: — Utoljára látjuk asszonyainkat! Szépek akarjunk látni őket!

Igy diszítjük magunkat és táncolunk. Ajkunkon a mosoly, szívünkben az égő, perzselő aggodalom. Isten veled. Köszöntöm boldog hazádat.

G. M.

FŐVÁROS

Huszmilliók között-kölsön. Szerdához egy hétre, november 16-án, délután 4 órákor rendkívüli közgyűlés lesz, amelyen előterjesztésre kerül a Pesti hazai első takarékpénztár, a Magyar jelzálog hitelbank és a Pesti kereskedelmi bank egyesítés ajánlata a huszmilliók között-kölsőre vonatkozólag.

A gázorák glicerinjé. Két éve kísért már az a kérdés, ki fizesse meg a gázorákul fagyás ellen való megvédése céljából elhasznált glicerint. A közgyűlésen ugyanis kifogást tettek az ellen, hogy a gázorákban a fogyasztóknak külön felszámítata a glicerint. A tanács azon az állásponton volt, hogy a fogyasztóknak joga van bárkivel kezeltetni a gázorát, de ha a társasággal kezelte, akkor meg kell fizetnie a feltöltés árát. A gázorákban a tanács az álláspontjával szemben azt vitatta, hogy a gázorák kezelése kizárólag az ő joga, a glicerinnel való feltöltés pedig önálló munka, amelynek ára nincs beleszámítva az óra bérletjébe. A tisztá ügyészség ma azt jelentette a tanácsnak, hogy a gázorákban tartási díja külön-külön állapítható meg s a javítási díj tételei közül be kell venni a glicerinnel feltöltés díját is, amelyet azonban csak a gázfogyasztó fől köteles fizetni.

A görög katolikus plébánia. A tanács ma tárgyalta a görögkatolikus plébánia alakításának kérdését és oly javaslatot tesz a közgyűlésnek, hogy a hercegprímás leiratában foglalt kívánásokkal szemben tartva fűm a július 6-ikán hozott határozatát.

SZÍNHÁZ, ZENE

Szerepcseré. A „Löcsei fehér asszony” mai előadásán Löffelholz generális szerepét a beteg Báronny René helyett Kaposi Rózi játszotta. Próba nélkül ugrott bele a szerepre és feladatának pompásan felelt meg. A szépen megélt ház sokat tapsolt a szereplőnek.

A párisi asszony. Az Uránia színház reflektorának fényében ma este végigvont előtűnk a modern világ királynojeének, a párisi asszonyok egész életörténete. *Pekeő Gyula* nagy tudással és finom ízléssel válogatta össze és állította a vetítógéplensége mögé a színesnél-színesebb képeket. Az első felvonásban Páris és vele a párisi asszony fejlődését és teljes tökéletessé való kialakulását látjuk, a népvándorlást megelőző időköt kezdve, a Rambouillet-palota túlnyomított negélességén, majd meg a francia forradalom vérgözein keresztül, egészen a huszadik század raffiniált életművészetének kifejlődéséig. És a hosszú századok történetének fonala mindvégig a párisi asszony kezében szövődik. A felvonás végén kesernyős hangok vegyülnek a párisi asszonyt dicőítő himnusz lágy hangjai közé. A párisi asszony és általa az egész francia nemzet de-generálódni kezd... A második felvonásban már a mai Páris mutatja be a szerző — nappal, a har-madikban pedig vidáman, kacéran, káprázatos pompával jelenik meg előtűnk az éjjeli Páris, Páris, a mai bemutatón maga olvasta föl darabja szövegét, melyet a nagy és előkelő közönség mindvégig élénk figyelemmel hallgatott. A taps egy-egy jól elhelyezett szellemes perszú nyomán is fölhangozott, minden egyes felvonás végén pedig percekig zogott a nagyszerű udonság szerzője felé.

A két Hippolit. A Népszínházban újév után új eredeti operette kerül színpad. Az új darabbal melynek címe „A két Hippolit” Hübvis Iván és Földes Imre már teljesen elkészültek. Az operette főszereplői Komlósi Emma és Petrács Sári, Pálmai Ilka hűsége fogja játszani.

Vizsgaelőadás. A Színművészeti Akadémia pényedéki novembri 12-án, vasárnap este a Várszínházban tartják Császár Imre tanár vezetése mellett harmadik vizsgaelőadásukat. Színpad kerület: *Miss Hoobs*, Jerome K. Jerome végjátéka.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Téli tárlat. A Képzőművészeti Társulat téli kiállításának rendezésével már teljesen elkészült Poll Hugó, aki ezt a kiállítását rendezte. A kiállítás anyaga az alkalommal különösen gazdag: a festmények megtöltik a műteremek összes termeit s a szobrák is több műalkotást küldtek el a kiállításra. A művészek számára a fűrészelés napja 12-ike, míg a saját képviselői 14-én tevének meg a kiállítás, amelyet 15-én délután 5 órákor fog ünnepélyesen megnyitni *Berzeviczy* miniszter. A megnyitást napján a kiállítás délelőti óráktól este nyolcig lehet megtekinteni két korona helyő díj mellett, míg a tagok a tagdíj jegyvelket használhatják. A kiállítás alatt ismét megvárják a rendező elnökök sítámgazdagságukat s az első a kiállítás harmadik napján, 17-én lesz.

A pozsonyi Petőfi-szobor. Radnai Béla, kinek műtermében most főzöttek be a csatádi *Lenau-enték* giuszóitását, már hozzákezdett a pozsonyi Petőfi-szobor miniatűrálhoz, melyet tudvalegőleg pályázat után nyert el. A szobor-szoborminiatűrálja még e hónap elkészül s azt végleges jóváhagyás végett ugyanezek még ebben a hónapban tekintti meg a szoborbizottság.

Az Izraelita Magyar Irodalmi Társaság ma délután rendezte nagy közönség előtt irodalmi esteleynéket esőjét az idei szövegben. Dr. Ágós Adolf elnök néhány szóval megnyitván az idei estét, lefűlést szavakban elpanasztálta *Gereő* Károlyt, a társaságnak sok éven át hűvő felolvasó tagját. A felolvasások sorát Dr. *Blau* Lajos tanár nyitotta meg, a ki „A zsidók és a világköltészet” címen értekezett. Utána dr. *Szilágyi Géza* szép költeményét olvasta fel a társaság titkára: *Leuké* Henrik. A „Jef-te” című vers egy szép vezértragédiáját tárgyalja, ki azért hogy a készülő csatát megnyerje azt a fogadalmat tette, hogy az első embert akit szemközti talál, földörzsa Istenének. A csatát Jefe megnyerte s elnöknek saját leányával találkozik, kit híven fogadalmához fel akar áldozni. A leány egy havi halász-szert könyörög, amely után-erős küzdelem följödik ki Jefeheben az apa szeretet-és az Istennek tett fogadalm között. A költő így fejezi be a hangulatos szép verset a vezér leányának szavaival:

— Ébredj apám, van Isten az egekben,
És én hiszem, hogy nem lehet kegyetlen!
A felhangzott fapok után végül *Tábori Róbert*nek egy gyönyörű novelláján a „*Miriam*” került felolvasásra.

Iparművészeti kiállítások a vidéken. A Magyar Iparművészeti Társulat működésének keretében újabb helyrevalta a vidéki iparművészeti kiállítások rendezését is. A sorozatban, melyet az idén Miskolcra nyitott meg, jövőre *Arad* és aztán *Kaposvár* következnek. Arad város polgármestere megígérte, hogy elvállalja a helyi bizottság megalakítását. A társulat kiállítási bizottsága a husvéti ünnepekre tervezi a megnyitást és abban átlapodott meg, hogy a kiállítást legalább három héten át nyitva tartja. Az esti jövésekben az iparművészetbe vágó felolvasási ciklust tervez a rendezőség. A kiállítás rendezőségének felkéri az Aradon és vidéken lakó földművelő-szöket és előkelőket, hogy ajánlák rendelkezést az aradi és környékbeli iparosoknak, a megröndült és előkészített munkákat engedjék, azután át a kiállítás céljaira. A kaposvári kiállításnak az iparművészeti részén kívül népművészeti rész is lesz, amely Somogy megye érdekes népies művészetét fogja bemutatni. A kiállítás valószínűleg a megyeházában lesz.

Felolvasó ülések. A Magyar Földrajzi Társaság november 10-én este hat órákor az Akadémia hallgatótermében felolvasó ülést tart, amelyen dr. *Erdő* Béla olvassa föl jelentését az Amerikában tartott nemzetközi földrajzi kongresszusról. — A *Természettudományi* társaság növényzeti szakosztálya november 9-én este hat órákor az egyetemi növényzeti intézetben ülést tart.

Gyakorlati pedagógia. Ezen a címen új pedagógiai folyóirat indult meg *Malczar* Gusztáv felelős szerkesztésében. Az új folyóirat első száma most jelent meg esimes kiállításban.

Olaszországi úti jegyzeteimből címmel egy kedves kis füzet jelent meg *Insig* Ernőnél. A könyvecské beszámoló azokról a művészi benyomásokról, melyeket az írónő a művészeti hazájában gyűjtött lelkébe. Egyszerű, világos stílus, előadásának tartalmasága mind azt éreztetik meg az olvasóval, hogy nem közönséges idelelben költöttek vissza-hangot a leányt századok művészeti esodái. A füzet a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg. Ara 90 fillér.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Egy borzalmas tévedés áldozata. Annak idején megdöbbenően hatott minden újságolvasóra *Wlassits* Arnold zsolnai vasuti hivatalnok tragikus halála. A szerencsétlen fiatalembert tudvaleg az év augusztus 2-án kegyetlenül meggyilkolta a kis-rudnai tót parasztság, mert gyújtogatónak hitték. A trénes-úri királyi ügyészség vádirata már elkészült. A terjedelmes irat 13 kisrudnai ember és asszony ellen emel vádat halált okozó testi sértés büntete miatt, azok kivül a községi bírót hivatali visszaélés vétségével vádolja. A vádirat így mondja el a szomorú esetet:

Néhaj *Wlassits* Arnold, a kassa-oderbergi vasut zsolnai állomásán alkalmazott vasuti tiszt, ez év augusztus hó 2-án Zsolnáról eravag elindult Nagyrudnára, hogy az ott lakó Weil Henrik ismerősi meglátogassa. Nerezett polgári öltönyben, kezében egy hosszú bottal indult végzetes utjára. Zsolnáról elindulva, Budatin, Chumecz és Vranie községeken keresztül d. n. 5 és 6 óra között Kisrudina községhez ért, mely előtt a fűzesben gyerekek libákat őriztek. A községben eddig ki nem derített alapon az a hír terjedt el a nyár folyamán, hogy gyújtogató jár községről-községre, a kisrudnai lakosok tehát résen voltak, hogy a gyújtogatót elfogják. Midőn *Wlassits* a község elején megjelent, a gyerekek észrevették s a gyújtogatót sejtve benne, fűtyülve és lármával követték, hogy a falu népét réá figyelmeztessék. Hútra Lörinc terhelte ebben az időben a falu végén levő háza előtt állott, s a lármaára figyelmeztetett, körülnézett s látta, hogy éppen mellette haladt el *Wlassits*. Hútra Lörinc hővessérré rábájtotta az idegenre, hogy álljon meg. Ez azonban rá sem nézett s folytatta utját. Erre Hútra felszaladt a haranglához s háromszor meghuzta a harangot, hogy a falu népét összehozza. A harangszóra tömegesen szaladt elő a falu népe. Dásk Pál az idegen elé került, s felhívta, hogy álljon meg, aztán kiragadta a kezéből a turistabotot s ezzel verni kezdte az idegent. Csakhamar a többiek is követtek példáját, agyba-főbe verték *Wlassits*-ot. A súlyos bántalmazások dacára is sikerült *Wlassits*-nak támadói kezéből kiszabadulni és a vasuti pályára felszaladt, honnan a javagatást másik oldalán levő sűrűnyen keresztül egy zabolos földre akart menekülni. Menekülése nem sikerült, mert a szarú nyomon nem tudott keresztülbujni és támadói nyomában voltak. Az üldözés tömeg nőttön-nőtt. Az asszonyok: Jaszák Istváné, Bajáné Andrásné, Prievoznik Tamásné és Liska Andrásné buzdították és bátorították a férfiakat, hogy üssék a gyújtogatót, maguk is követek szedtek elő és azokkal dobálták meg a szarú nyomon haladó *Wlassits*-ot. A nagy zútra előjött Prievoznik József községi bíró is, aki zóra fogta az idegent egyik oldalról, míg a másik oldalról Dásk Pál szarú bot s a tömeg kíséretében a vasuti állomásra keresztül, a haranglá mellett a kőremsa felé vitték, hogy onnan a községvárhoz kísérjék. Ezen utjában is számtalan ütés érte az idegent, utközben a bíró megkérdezte az idegent, hogy kivesoda és hová való. Erre az idegen állítólag azt felelte, hogy Rutkára s Turócszentmártonra és még hozzáette, hogy szociáldemokrata. A kőremsa előtt egy, az idegennek szánt ütés a bírót érte, aki a fájdalom miatt kénytelen volt *Wlassits*-ot elereszteni és eltávozott. *Wlassits* ekkor, akiben már alig volt élet és akinek arcát a patakvíz vér teljesen elborította, a földre zuhant. Ekkor újabb nekiesetek a férfiak és asszonyok s a földön fekvőt lábaikkal taposták, rajta ugráltak és kiadták a jelszót, hogy az idegent meg kell láncolni. Michel Károly hozott egy vékony láncot, majd a kőremsából előkerült Jarabica János visszament a kőremsa udvarára, ott a kőremsáros szekerén volt a láncot leeresztve, ott kivitte és Csusó Ferenc és Jaszák János segítségével az idegen lábait összeláncolta. Közben a fentebb megnevezett asszonyok épen férfiakat, kik *Wlassits* láncolásában részt nem vettek, gyáváknak nevezték és kigunyózták. A megláncolt idegent aztán úgy, hogy feje a kőves utat súrolta, Jaszák János és Csusó Ferenc lábainál fogva a falu alá, a haranglá mellett épülő házhoz elvonszolták és ott hagyták. Ezen vonszoltatást *Wlassits* élve szenvedte.

Az érdekesnek ígértek esküdtársi tárgyalást még e hó folyamán megtartják.

§§ **Uzsora.** Egy vadászféhadnagy nemrégiben egy hatszáz koronás és egy százötven koronás váltót adott át *Kertész* Károly ügyosnek lezártatolás végett. *Kertész* a váltókat tovább adta *Neumann* Sándor ügyosnek, akitől az első váltóért négy száz koronát, a másodiktért pedig nyolcvan koronát kapott. Az utóbbi összeg az féhadnagy koronás és elvezetése *Kertész*-nek, *Neumann* nem akart már elállni az ügyosról, arról azonban *Kertész* nem akart a féhadnagynak, hanem *Uzsora*-ra nyolcvan koronát a *Neumann*-nak gazdátlan s büntetés nélkül

szék *Neumann* és *Kertész* uzsora vétségéért vád alá helyezte, a bíróság azonban a mai tárgyaláson csak *Neumann* találtá bűnosnek és egy havi fogházra ítélte, *Kertész* ellenben felmentette.

§§ **Megemmisített halálos ítélet.** Özvegy *Damianszku* Lóna felbélte *Radu* Istvánt, annak tizenkilenc éves fiát és *Popaszku* Jánost, hogy sógorát, *Damianszku* Damazskint öljk meg. A gyilkosságot végre is hajtották, sőt a gyilkosok ki is fosztották áldozatukat. A lugosi eszűdtbíróság tavaszal tárgyalta ezt az ügyet és a felbújtót, *Damianszku* Lónát halálra, *Radu* Istvánt életfogytig tartó, *Popaszku* Jánost tíz évi, *Radu* Jánost pedig négy évi fogházra ítélte. A kir. Kuria ma Páiss Andor elnökele alatt tárgyalta a benyújtott semmisségi panaszokat. A kuria dr. Varga Ferenc koronásügyész meghallgatása után megemmisítette a *Damianszku* Lónára vonatkozó halálos ítéletet és az enyhítő szakszak alkalmazásával 15 évi fogházra ítélte a vádlottat. A többi vádlott ítéletéhez hozzájárult járult.

§§ **Uzsora.** Egy vadászféhadnagy nemrégiben egy hatszáz koronás és egy százötven koronás váltót adott át *Kertész* Károly ügyosnek lezártatolás végett. *Kertész* a váltókat tovább adta *Neumann* Sándor ügyosnek, akitől az első váltóért négy száz koronát, a másodiktért pedig nyolcvan koronát kapott. Az utóbbi összeg az féhadnagy koronás és elvezetése *Kertész*-nek, *Neumann* nem akart már elállni az ügyosról, arról azonban *Kertész* nem akart a féhadnagynak, hanem *Uzsora*-ra nyolcvan koronát a *Neumann*-nak gazdátlan s büntetés nélkül

szék *Neumann* és *Kertész* uzsora vétségéért vád alá helyezte, a bíróság azonban a mai tárgyaláson csak *Neumann* találtá bűnosnek és egy havi fogházra ítélte, *Kertész* ellenben felmentette.

© **Szent István-társulat.** A Szent István-társulat tudományos és irodalmi osztálya november 9-én délután öt órakor a Szent István-társulat díszteremben osztálygyűlést tart, amelyen dr. *Békési* Remig emlékirteket tart dr. *Paulyer* Gyula főelő.

© **Új német szótár.** Az Athenaeum kiadásában impozáns terjedelmű német szótár jelent meg *Német-magyar és magyar-német Kézi Szótár* címmel. Szerzője *Kelemen* Béla, ki régebben irodalomtörténeti és esztétikai dolgozataival, utóbb iskolai szótáraival jó nevet szerzett magának. Kisebb szótárainak sikere bírta rá a szerzőt, hogy ugyanabban a rendszerben egy kimerítő nagy szótárt készítsen. Ez az új munka sok tekintetben új utakat halad. Minden ízében modern könyv, a mai magyar és német nyelvnek hű tükrö. Nemcsak szavak tárháza, hanem a nyelv összes szóösszetétel és fordulatának pontos és lelkiismeretes gyűjteménye. Még a közkeletű szlengszavakat, az ismeretbe költői idézeteket is megtaláljuk a magyar-német részben, megfelelő fordításokkal együtt. A szépirodalom nyelve mellett a tudományos szakok s a legkülönbözőbb foglalkozási körök nyelvére is figyelemmel volt a szerző. Legkivált a katonai, a kereskedelmi és a jogtudományi műnyelvre. A két kötet egybekötve 16 koronáért kapható.

© **Az országos magyar szövetség felolvasásai.** Az országos magyar szövetség novemberben és decemberben, a váci-utcai város háza közgyűlési termében felolvasó- és vitaközélet-kiküldt rendez. A ciklus folyamán gróf *Eslerházy* János, *Balogh* Pál, *Sebestyén* Ede, *Hunyay* Oktáv, dr. *Ajay* József, dr. *Ludwig* Rezső, *Róz* Mihály, *Jancsó* Benedek és dr. *Fenyvesi* Soma tartanak felolvasást.

Nyilttér.

Ki sokat ül ES NINCSE ALKALMA hosszabb ideit szünetre vagy valamely sport által testére kellemozeresérről gondoskodni, legvalamint a szíve borsáigra. **BYELIA-POREAS** ötvagyvezető elősegíti az emésztést, okvetlenül hat. — Magyarországi főnkötár: **HOFFMANN JOSEF** Budapest, Bátorhy-utca 8. szám.

E rovatban külföldről nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SPORT

× **Bécsi löversenyek.** Ma volt a bécsi pótlmeeting utolsó napja s ezzel véget ért a monarchia versenyszezonja. A legjobban díjazott futás a November Handicap volt, melynek 2400 méteres távolságán *Paprika* győzött erős küzdelem után, a második holtversenyben beérkezett *Vaduz* és *Vadór* ellen. Az utolsó napon nagybórára outsidersék győztek.

I. **Gátverseny.** Handicap. Díj 1850 K. Táv. 2400 m. Első *Mautner V. Thelise* (lov. *Slina*), második *Sommerfrische*, harmadik *Benedictus*. Futottak még: *Radius*, *Toquand*, *Hangár* és *Páros*. Tot.: 10:58. Helyre: 50:131, 167 és 314.

II. **Kélcések eladóversenye.** Díj 2000 K. Táv. 1200 m. Első lett *Dréher A. Ebenwactor* (lov. *Cleminson*), második *Tomny*, harmadik *Dóra*. Futottak még: *Karikás*, *Corea*, *Nevelten*, *Beville*, *Grognard*, *Lancer*. Tot.: 10:53. Helyre: 50:98, 99 és 153.

III. **Kélcések handicapje.** Díj 2000 K. Táv. 1000 m. Első lett *Weshermann A. Coko* (lov. *Fetting*), második *Bona Den*, harmadik *Sunstar*. Futottak még: *Bakanacos*, *Tigra*, *Kalabriás*, *Olugri*, *Kapor* és *Saglola*. Tot.: 10:145. Helyre: 50:163, 169 és 83.

IV. **Novembri handicap.** Díj 5000 K. Táv. 2400 m. Első lett *Krausz L. Paorika*-ja (lov. *Martinkovics*), holtversenyben második *Vaduz* és *Vadór*, negyedik *Darling*. Futottak még: *Gazette*, *Veruda*, *Csevek*, *Tyran*, *Ágnes*, *Gránátos*. Tot.: 10:49. Helyre: 50:128, 104 (Vaduz), 98 (Vadór).

V. **Kélcések eladó-handicapje.** Díj 2000 K. Táv. 900 m. Első lett gr. *Fries M. Immortelle* (lov. *Krousil*), második *Nem báncm*, harmadik *Berberach*. Futottak még: *Coma Berenice*, *Foglaló*, *Sáfr.*, *Télizöld*, *Liza Blitt*, *Trésomique*, *Virginea*, *Benevunto* és *Szürkület*. Tot.: 10:51. Helyre: 50:121, 205 és 205.

VI. **Atadályverseny.** Handicap. Díj 3000 K. Táv. 3200 m. Első *Dreher A. Kalauer*-ja (lov. *Huxtable*), második *Aconit*, harmadik *Hastrmann*. Futottak még *Gomb*. Tot.: 10:28. Helyre: 50:86, a másodikra nem volt tét.

VII. **Eladóverseny.** Díj 2000 K. Táv. 1000 m. Első lett *mezei* *Krausz L. Immortelle* (lov. *Fries*), második: *Corfa*, harmadik *Masny* *Jacsa*. Futottak még: *Macchivelli*, *Selove*, *Auréli*, *Frusha*. Tot.: 10:54. Helyre: 50:77, 65 és 71.

szék *Neumann* és *Kertész* uzsora vétségéért vád alá helyezte, a bíróság azonban a mai tárgyaláson csak *Neumann* találtá bűnosnek és egy havi fogházra ítélte, *Kertész* ellenben felmentette.

§§ **Megemmisített halálos ítélet.** Özvegy *Damianszku* Lóna felbélte *Radu* Istvánt, annak tizenkilenc éves fiát és *Popaszku* Jánost, hogy sógorát, *Damianszku* Damazskint öljk meg. A gyilkosságot végre is hajtották, sőt a gyilkosok ki is fosztották áldozatukat. A lugosi eszűdtbíróság tavaszal tárgyalta ezt az ügyet és a felbújtót, *Damianszku* Lónát halálra, *Radu* Istvánt életfogytig tartó, *Popaszku* Jánost tíz évi, *Radu* Jánost pedig négy évi fogházra ítélte. A kir. Kuria ma Páiss Andor elnökele alatt tárgyalta a benyújtott semmisségi panaszokat. A kuria dr. Varga Ferenc koronásügyész meghallgatása után megemmisítette a *Damianszku* Lónára vonatkozó halálos ítéletet és az enyhítő szakszak alkalmazásával 15 évi fogházra ítélte a vádlottat. A többi vádlott ítéletéhez hozzájárult járult.

TÁVIRATOK

A német hereskedelmi szerződés.

Bécs, november 8. Ma egész délután folyt a kereskedelmi szerződéses tárgyalások a német kormány megbízottjaival s noha sok vámtétel intézkedést el, a tárgyalások nem haladtak olyan gyorsan, mint remélték és igen sok ponton eddig nem lehet szó közeledésről. Holnap délelőtt gróf *Goluchowski*, gróf *Wedel* és gróf *Posadowsky* közt tanácskozás lesz s akkor fog elődni, vajjon *Posadowsky* holnap este Budapestre utazik-e. Ez tisztán udvariassági látogatás lenne, amelyre a német megbízottak nem kísérik el a gróft. — A prágai *Politik* közli jó forrásból vett értesülést alapján, hogy a kereskedelmi szerződéses tárgyalások nem haladnak olyan gyorsan, semmint remélték s ennek főleg az az oka, hogy úgy az osztrák, mint a magyar miniszterek is el vannak foglalva. Valószínű, hogy mielőtt *Posadowsky* a főbb elveket tisztázza, visszatér Berlinbe, de az is lehetséges, hogy még előbb elutazik sürgős teendőinek elintézésé céljából s aztán visszatér Bécsbe.

Syveton ügye.

Páris, november 8. Ma megválasztották a kamrában azt a bizottságot, mely megvizsgálja *Syveton* büntetőjogi üldözhetőségének kérdését. A bizottság kilenc tagja az üldözetés mellett, kettő ellene van.

Páris, november 8. Lejaille őrnagy, *André* tábornok volt segédtestje és most *André* fának főnökelelet inn *Syveton*-nak, amelyben gyávaaságnak minősíti annak orvtanadását. *Syveton* az őrnagyot provokálni akarta, barátai azonban kijelentették, hogy a provokálást a hadügyminiszter és fia helyett el nem fogadhatja. Az ügynek tehát nem lesz következménye. Ellenben meg fog verekedni *Syveton* egy lovassági tisztel, aki szintén gyávaaságot és brutalitást vetett a szemére.

Az olasz választások.

Róma, november 8. Edig 496 választás-eredménye ismeretes. Megválasztottak 296 kormánypárti, 46 alkotmányos ellenzéki, 16 köztársasági, 25 szocialistát és 27 radikális, 81 pótlválasztás lesz. 6 választókerületből a választás eredményét felülvizsgálat céljából a kamara választási bizottsága elő terjesztették.

Gyilkosság Afganisztánban.

Pesavar, november 8. Itt híre jár, hogy *Fleischer* Gotthold, az emir kabuli fegyvergyárának vezetőjét *Dakabán* agyonlőtte egy tiszt, akinek Indiába kellett volna kísérnie *Fleischer*-t, ahol ez nejevel akart találkozni. *Fleischer* az egyetlen Afganisztánban élő európai ember volt.

Törökország kölcsöne.

Frankfurt, november 8. A „Frankfurter Zeitung” értesülése szerint a Deutsche Bank Törökországnak ajánlatot tett 25 millió franknyi kölcsönrre. A terv szerint a kölcsönrre az állam birtokában levő filippopol—adrianoi vasutvonal szolgálna fedezetül.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 8. Eladótt buza, tiszta: 10.45—10.75 K. Foga 7.85—8.10. Árpa 8.76—9.40 K. Tengeri 7.85—8. Cingantum 8.25—8.75. Zab 7.10—7.60, változott 8.

Ez a parancs súlyos teherként nehezedik Regina szívére. Miután Mrs. Palma eltávozott, ki mondhatlan elhagyottnak érzi magát. Mit tegyen? Gyámja talán haragszik rá, mert engedelmének nélkül látogatába ment? És honnan vegyen pénzt, hogy annak az embernek hallgatását megvásárolja? Alig van busz dollárja, ez pedig nevetséges ár a szegény megvásárlására. És gyámjától, sohasem kért egy fillért sem...

— Am Salamonnak minden pompája sem volt nagyobb és fényesebb, mint — egy társaságbeli lilomé.

Az ajtó kitáruul, ezekkel a szavakkal Olga csak akkor veszi észre, mikor előtte áll.

Gyorsan visszateszi a pénzt fiókjába és esdalkozó tekintettel néz az előtte álló Olgára, akinek öltözéke aranyszínű selyemből készült, gazdagon díszítve csipkével és csillogó topáz-écszer övezli nyakát és karját. Arca ragyog, csillogó szemei és aranyppal behintett haja még jobban kiemelik az ifjú leány üde báját.

— Mily szép vagy, Olga, szépséged mindenkit bámulataba ejt, — kiáltja Regina — őszinte csodálattal.

— Ugyan mit csodálsz rajtam, az állat, nővény- és állatvilág művészi termékeit vagy az emberi alkotást, mely a festőleg elrendezett öltözkönyt oly előnyösen állítja közszemlére a drágaköveket?

— Mindkettőt, az öltözkönyt és annak viselőjét. Még soha sem voltál ilyen jó színen, Olga.

— Látod, a pihenés jót tett. Mi sem ér többet egy napi teljes nyugalomnál. Látod, haditervem jól sikerült. Nem vagyok-e olyan, mint az igazi nap-sugár? De jöjj közelebb hozzám, fázol és csapadt vagy. Képzeld csak, ma, miután elmeresztetted, azt álmodtam, hogy Danae vagyok és aranyeső hull reám, és midőn este belepentem öltözésombába, ezekkel a pompás topázokkal pillantottam meg... Üdvözlöt Palma Otrifredtől, ki úgy véli, hogy ezek a kövek illem fognak az aranyszínű öltözékhöz, magyarizta a mellettük fekvő kártya. Azt hiszed talán, hogy a világ vége felé jár? Oh nem, csak a Neville Olga leánykora és Palma. Otrifred, ki férjhezmenetelenem igen ésszerűnek találja, soha sem látott fénynevel akarja ellátni leánykorom lealzódo napját. Mama éppen most közzölte velem, hogy Palma, miután látja, mily jól tudok kereskedni márványpalotákkal és áruaktákkal, hajlandó azon a napon, midőn menyasszonyi koszurom díszíti fejemet, tízezer dollárt javamra írní. Kinek van, annak adatik! — mondja az írás is.

A legnagyobb gyűlölettel ejti ki Olga ezeket a szavakat. A tükrök előtt áll, ruhájának ráncait igazgatja, majd féloldalt fordul és így nézi profilját.

Regina megérte, hogy Olga kerül minden vonatkozást, mai találkozásukat illetőleg.

— Valóban rosszul éreztél magad? — folytatja Olga. — Kétféle ebédet mulasztottál el. Oktave-nak vannak olyan napjai, mikor önmagát is felülmulja. És mégis gyámod arca teljesen elkomorult, midőn téged nem látott az asztalnál. Olyan lett, mint mikor zivatar készülődik. Roscoe Edvin pedig olyan volt, mint valami éhes farkas, aki látja mint menekül előle az ártatlan bárányka. Légy jó hozzá gyermekem, a jobb, mint bátyja. Tulajdonképp mit tettél neki?

— Mr. Roscoe't egész héten nem láttam.

— Ó azonban látott téged, sőt azt állítja, hogy ma délután. Azonban mi sem esal jobban, mint a látzat, és mi sem gyakoribb az optikai csalódásnál. Megmondjam Edvinnek, hogy álmodott?

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG

Poprád adósságai. Poprádról táviratozza tudósítók, hogy a város képviselőtestülete ma elhatározta, hogy 173.000 koronát tévő adósságait konvertálja. E célból előadja a **Pesti Hasi Takarékpénztár** ajánlatát, mely 4.9 százalék annuitási kölcsönt nyújt és zálogleveleit 96 forintért számítottatja le.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4 százalékos nyerevénykötvényeinek tervszerű 56-ik kisorsolása november 15-én délután 4 órakor fog a bank helyiségekben kir. közzétűző jelenlétében meg tartatni. **A Dunagőzhajózási-társaság** közli, hogy a személyszállító hajóáratokat Budapest és Mohács között ez évben a következőképpen szünteti meg: Utolsó menet Budapestről Mohácsra november 20-án. Utolsó menet Mohácsról Budapestre november 21-én.

A Mocsorad—síóioki vasút, Kaposvárról táviratozza tudósítók, hogy Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága ma tartott közgyűlésén a mocsorad—síóioki vasútra hétszáz ezer koronát szavazott meg.

Köbányai sertésvásár. Magyar elsőrendű: Fiala nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 110—111 fillér. Fiala közép (páronként 251—328 kigrig terjedő súlyban, 111—112 fillér. Könnyű (páronként 250 kigrig) 109—111 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. feletti súlyban) 111—112 fillér, közép (páronként 240—260 kigrig súlyban) 109—110 fill. Könnyű (páronként 240 kigrig terjedő súlyban) 107—108 fillér. Sertés-létszám: 1904. évi november hó 6. napján volt készlet 33917 drb. 1904. november hó 7. napján felhajtott 417 drb. 1904. nov. hónap 7. napján elszállított 964 drb. 1904 november hónap 8. napjára maradt készletben 33376 darab — A hizott sertésüzlet irányzata változatlan.

Sételkonsumvásár. (A székesfevárosi sertésvásár és közvagyóhid intézősége.) Mai felhajtás 87 drb sertés, 66 drb süldő. Előző napi eladatlan maradvány 44 drb sertés, 128 drb süldő, 1 drb malacz, összesen 181 drb sertés, 196 drb süldő, 1 daab malacz. Eladott 106 drb sertés, 164 drb süldő. Mai maradvány 25 drb sertés, 32 drb süldő. A vásár irányzata élnék, árak hanyatlottak. Következő árak jegyzeteltek: Zsirítés: Óreg L. rendű 350 kgon felül 90—96 fillér, fiatal nehéz 300 kgon felül 95 fillérig, fiatal közép 220—300 kigig 88—95 fill.-ig, könnyű 220 kigig 80—92 fill.-ig. Husserlés: Áru minden kigig 70 fill.-ig. Horvátországi 84 fillérig. Áruk minden lewonás nélküli kilogrammonként, elősúlyban értenek.

Budapesti borhírvásár. Felhajtott 507 drb 68 borju, (közte 48 rugott) 1 drb lelt borju, 10 drb növénydékma. — Árjegyzékek: Elsőrendű elő borjúkért 84—96 fillér, kivételesen 98—102 fillér, — középminőségű elő borjúkért 70—82 fill.-ig, rugott borjúkért 40—56 fill. (árlogrammonként, lewonás nélkül). Az irányzat csendes, az árak 4—8 fillérrel kig. kint csökkentek.

Bécsi sertésvásár. A mai sertésvásárra felhajtott 5178 süldő, 4517 középnehéz és 3774 nehéz sertés. Jegyzékek kigriknt 66 súlyban (a fogvasztási adó bele számítva): Elsőrendű sertés 94—96 fillér, kivételesen 97—98 fillér, középserű és idős 88—92 fill., könnyű sertés 82—86 fillér, fiatal sertés 80—90 fillér. A legközelebbi sertésvásárt a hónap 14-én, hétfőn fogják megtartani.

As áruvelőlet beszállítása Pozsony-Passauan át. A magy. kir. államvasutak igazgatósága értesít a szállító közönséget, hogy a hajó közlekedésnek az előrehaladott idény miatt való beszüntelése folytán a Pozsony-Passauan át irányuló vasuti és hajózási forgalomban a vasúti Álcsmások árúkat bezárólag csak ez évi november hónap 7-éig vesznek fel.

Áru- és értéktőzsde.

— November 8. —

A budapesti gabonátőzsde.

Jó kínálat és élnék kereslet mellett készbuza szilárd irányzatu volt; elkelt 45.000 mm. 90 fillérrel drágább áron. Rozs élnék forgalom mellett 5 fillérrel drágább 7 K 50 fillérg, budapesti paritásra, zab és tengeri szilárd irányzatu.

Eladott:

Buza: Tiszavidéki: 200q, 80,5 k, 10,35 K 100 q, 80,5 k 10,30 K 1490 q, 80 k, 10,17,5 K 590 q, 80 k, 10,15 K felső budára, 360 q, 80 k 10,15 K, 100 q 80 k 10,15 felső K, 100 q, 80 k, 16,15 K, 120 q, 80 k, 10,09 K, 150 q, 78,5 k, 10,05 K, a mind három hó napra.

Fejérmegyei: 1800 q, 78 k, 9,99,5 K, három hónapra.

Pestmegyevidéki: 100 q, 80 k, 10,15 K, 300 q k, 7,95,5 10,15 K, 600 q, 79 k, 10,07,5 Budára K, 100 q, 78,7 k, 10,10K, 100 q, 79 k 10,10 K, 300 q, 78 k, 10,01 Budára K, mind három hónapra.

Kalocsai: 1750 q 77,8 k 10,05 három hónapra, **O-Becsei:** 2200 q 76,5 k 10,10 K, 1740 q 76,3 k 10,50 K, három hónapra.

Bánsági: 100 q 79,5 k 10,10 K, 4700 79 k 10,05 K, 900 q 79 k 9,95 mind három hónapra, **Becskereki:** 4000 q 78,8 k 10,10 K, három hónapra.

Dunai: 1340 q, 76,4 k, 9,75 K, 12,0 q 77,6 k 9,90 K, 400 q 76 k 9,90 K, 875 q 74,2 k 9,50 K mind három hóra,

Felsőmagyarországi: 300 q, 80 k, 10,10 mind három hónapra,

Szerb: 6300 q 76,2 k 9,50 K, mind három hóra. **Raktáru:** 1500 q, 80 k 10,25 K, 1500 q 81 k 10,15 K mind három hónapra.

Rozs: 400 q, 7,52,5 K, 400 q, 7,50 K, 500 q, 7,50 K, 200 q 7,50 K, kszpízetes, pari, 300 q 7,50 K kszpízetes, 1100 q 7,47,5 K, 150 q 7,47,5 K, 300 q 7,45 K, 150 q 7,37,5 k, kpl. paritás.

Áru: 750 q 7,57,5 K kpl., 300 q 750 kpl. pari, 100 q 740 kpl.

Zab: 100 q, 7,20 K, 200 q, 7,05 K, 150 q 7,15 K, 100 q 7,00 K, 300 q, 6,95 K, 100 q 6,85 kpl. tev.

Tengeri: 300 q, 7,70,5 K, 100 q, 7,65 K, 300 q 7,65 K, 100 q, 7,62,5 K, 200 q, 7,55 K, 200 q, 7,50 K, 100 q 7,47,2 K, kpl. kocsiarra rakva.

Burgonya: Dunántuli fehér: 100 q 500 K, 100 q 460 kpl. pari.

(Az árak 50 kilogrammonként és koronáértékű rlenedők.)

A délelőtti határidőüzletben szilárd volt az irányzat.

Kötötték: Buza áprilisra 10.09—10.10—10.09 10.14—10.10—10.15 — kor. zarl. 10.15—10.16 kor. Buza októberre 8,74—8,76—8,73, zariatok 8,74—8,74, Rozs áprilisra 7,90—7,89—7,93 — zariatok 7,93—7,94 Tengeri májusra 7,42—7,45—7,47 — zariatok 7,47—7,48—7,45 Zab áprilisra 7,14—7,17—7,14 — zariatok 7,14—7,15—7,15 koronán.

A délutáni határidőüzletben folytatódagasan szilárd volt az irányzat.

Kötötték: Buza áprilisra 10.17—10.32—10.19 — kor. zarl. 10.18—10.19 kor. Buza októberre 8,81—8,82—8,80 — kor. zarl. 8,80—8,81 — kor. Rozs áprilisra 7,95—7,97—7,95 — kor. zarl. 7,95—7,96 Rozs októberre — kor. zarl. 7,95—7,96 — Uj tengeri 1905 májusra 7,48—7,51—7,49 — kor. zarl. 7,49—7,50 kor. Tengeri szeptemberre — kor. zarl. — kor. zarl. — kor. Zab áprilisra 7,18—7,14 — kor. zarl. 7,14—7,15 kor. Zab októberre — kor. zarl. — kor. — kor.

A készáruillet hivatalos árjegyzése.

Buza	Műbús	50 kilogramm ára		50 kilogramm ára	
		elsőrendű	középminőségű	elsőrendű	középminőségű
Tiszavidéki	76	—	77	9,80	9,90
	78	9,90	10,	79	10,
	80	10,05	10,20	81	10,20
Fejérmegyei	76	—	77	9,80	9,90
	78	9,85	9,95	79	9,95
	80	10,	10,15	81	—
Pestvidéki uj	76	—	77	9,80	9,90
	78	9,85	9,95	79	9,95
	80	10,	10,10	81	10,10
Bánsági uj	76	—	77	9,70	9,80
	78	3,75	3,90	79	3,95
	80	10,05	10,15	81	—
Szab	76	9,35	9,45	77	—
Bácskai uj	76	9,75	9,85	79	9,85
	78	9,90	10,05	81	—
Román	80	—	81	—	—

Köz	Műbús	Ártoivan	
		elsőrendű	középminőségű
Rozs	—	7,50	7,60
	—	7,40	7,50
Arpa	—	7,35	7,55
	—	7,25	7,35
Kalács	—	—	—
Zab	—	7,05	7,25
	—	6,90	7,05
Tengeri	—	7,40	7,50
Repcze	—	11,25	11,50

A budapesti terménytőzsde.

Különböző termények hivatalos jegyzései.

Készáru

Disznózsír budapesti	—	—	66,—	66,50
Szalonna városi légszűrőtől, 4 drbos	—	—	55,—	55,50
	—	—	55,50	56,—
Haláridőre	boszniai 1904. évi usance min.	—	7,75	8,—
	—	100	12,25	12,50
	—	85	22,—	23,—
Szilva	szerbiai 1904	—	6,50	7,50
	—	100 ^a darabos	10,50	11,—
	—	85	20,50	21,50
Szilvaz	szlavonai (1903.)	—	13,—	13,50
	—	—	11,—	11,50
	—	—	46,—	56,—
Heremag	lvörös aprószemű	—	52,—	55,—
	—	—	77,—	85,—
	—	—	68,—	76,—

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén kedvező volt a hangulat és a Magyar általános hitelbank tőkeemeléseinek híre általános árvajulást idézett elő. A főérdeklődés természetesen a Magyar hitelbank részvények felé irányult, amelyekben egy helyi spekuláció, mint az arbitrázs vételeket eszközözt, Az üzlet folyamán csőnd állott be és az árfolyamok a Magyar hitelbank részvényeket kivéve, lemorzsolódtak. Az utőtőzsdén Berlinen át az a londoni hír érkezett, hogy a japánok bevették Port-Arthur. A spekuláció az akker még hivatalosan meg nem erősített hírt kőtkedéssel fogadta s így nem gyakorolt mélyebb hatást.

A helyi értékek piacán Salgótarjáni köszénbánya és Danubius hajógyári részvényekben volt kereslet.

Valuták és devizák irányzata változatlan. 20 frankos arany 19,04—19,10 kor. 20 márcás arany 23,50—23,58 korona. — Franciaia bankjegy 95,25—95,55— korona. Német birodalmi bankjegy 117,60—117,90— korona.

SZÍNHÁZAK

Budapest, 1904. november hó 9.

Nemzeti Színház.

11 38 órák.

Vén leányok.

Vígjáték 4 felvonásban. Írta: J. N. Barrie. Fordította: Mihály József

Valentine	Mihályfi	Ponche	P. Márkus
Richards	Molnar	Mary	Nagy J.
Spicer	Nádas	Fanny	V. Muzsr
Flinders	Jószahágyi	Henrietta	T. Vassari
Egy örmény	Grönd	Charlotte	M. Lankó
Tomson	Hallás	Hattie	Pezsi
Isabella	Batbott	Patty	Jázsi
Susan	Láuczy		

Műsor:

Csatorfőnök: Nora. Szombaton: Firt. Pénteken: Cyrano de Bergerac. Vasárnap d. n. Vajunk el. Este. Egyenlőg.

Magy. Kir. Operaház.

Hincó előadás.

Műsor:

Csatorfőnök: Sámson és Della. Szombaton: A walkür. Pénteken: Don Juan. Vasárnap: A Jenevér.

Várszínház.

Hincó előadás.

Műsor:

Csatorfőnök: Miss hobbs. Szombaton: Alfons ur.

Mépszínház.

7 órák.

A löcske fehér asszony.

Ennek történetét képm. képm. Jókai Már regényéből írta: Fazegz Jenő. Zenéjét összeállította: Barna Józ.

I. kép: A «Kösterházban».

Andrássy	Szirmai	Személyek:	Kristina	Székely
Korponai	Füredi	Aradja Józ.	De Botterille	Raskó
Korponaié	Székely	Vassalona	Felarus	
Gábor	Dombó	Marquis	Blumevik kap.	
Fabrics	Mrabó	De Hortis	Rusnyák A.	
Kristinka	Székely			

II. kép: Regina mesé.

Andrássy Istv.	Szirmai	Személyek:	Kristinka	Székely
Korponai	Füredi	Kristinka	De Botterille	Raskó
Korponaié	Székely	Marquis	Blumevik kap.	
Gábor	Dombó	De Hortis	Rusnyák A.	

III. kép: „Zsófia”.

Zsófia	Balász	Személyek:	Józka	Csák
Ferkó	Abelovszki M.	Br. Andrássy		Lubinski

IV. kép: „A jegybarlang”.

Fabrics Antal Szabó	Füredi	Személyek:	Juliana	Székely
Korponai János	Füredi	Polargus		Raskó

V. kép: „Egy halott, aki int.”

Andrássy Istv.	Szirmai	Személyek:	Felargus	Raskó
Juliana	Székely			

VI. kép: „A várt jantalom”.

Pálffy János	Bessenyei	Személyek:	Kristinka	Székely
Juliana	Székely	Fabrics	Korponai	Füredi
Léleiboltz	Bessenyei			

VII. kép: „Aki a hófehérrel is játszott.”

Pálffy János	Bessenyei	Személyek:	Felargus	Raskó
Juliana	Székely			

Műsor:

Égész héten: Löcske fehér asszony. Vasárnap d. n. Székely hatona

FŐVÁROSI ORFEUM

Vl. Nagymező-utca 17.

WALDMANN IMRE igazgató.

Ma

NAKIRI

nagy japán kiállításos operetta 3 képm., LINOKE PAL-ot

Nagy ballett

HOLOZER J. utj. Továbbá

12 nagyszerű új attrakció.

A teátrumban reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK czigányzenekara hangverseny.

IMPERIAL-MULATÓ

VACZI-KÖRUT 48.

SCHWARTZ M. igazgató. AALBACH J. főrendező.

Ma szerdán, november hó 9-én és naponta

Csak rövid ideig! Csak rövid ideig!

10 és fél órák

„Aus einer Kleiner Garnizon”

Írta: ARMIN JOZSEF

AALBACH

ural a főszerepben. Est megolóni

3 órák 3 órák

LOLOTTE

Írta: EGY LO VAG.

AALBACH-DUETT.

ELŐKESZÜLTETBEN:

„IN DER GROSSEN GARNISON”

az „Aus einer Kleiner Garnizon” folytatása.

Kezdete 8 órák.

Helyek: Pályafőző 22 kor., I. hely 1 kor. 20 fill., II. hely 80 fillér.

Gazdáknak vendéglősöknek

háziasasszonyoknak élelőkamrába kereskedőknek rakárba.

Automata egér vagy patkány fogó.

Feltételül bírban minőkök. — Nagy-mennyiségű állat pusztít. Egérfogó 1 ft 50 kr. Patkányfogó 12 ft.

KERTESZ TÖDÖR

Budapest IV., Kristóftér. Képes árjegyzék lapya és berente.

Ha szép bajszot, szakallt és hajat akar növesztetni, vagy azt akarja, hogy azok ki ne hulljanak. Vegy-féle bajusz vagy hajtásvesztőt vegyen, melyek nem tartalmaznak össze más hámlaltan szerekkel, melyeket az uszokban agyn hirtetnek. Rövid idő alatt csak bajszot és hajat nyerhetik állaluk, mi számos közönsé levél igazol. Bajzsnövesztő 2 koronáért, a haj övesztő 3 koroná rt kapható „Angyal” gyógyszerárban, Szolnok. Laktanya-körút. Kapható Zsófia József gyógyszer. Bpest, Erzsébet-utca 12. és minden gyógyszertárban.

HOGY HIVJÁK?

Minden ember életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencséséjét, boldogságát megállapíthatná! Talán a neve mellett osztálysorsjegyzám egy nagyobb nyerevényvel lesz kihúzva már a legközelebbi húzásokon. Tegyen szerencséséjéért az itt közölt névsorban lévő neve mellett a számmal, mely csakis

KISS KÁROLY és TÁRSA

bankházában

Budapest, Erzsébet-körút 19. sz.

kapható.

KISS SZERENCSEJE NAGY!

Adél	676	Jolán	10906
Adófi	56109	József	8.68
Adorjau	46964	Julia	70850
Agnes	35265	Kálmán	109350
Alajos	942.0	Károly	96926
Albert	908.2	Katalin	90756
Alfréd	30731	Kelenen	10731
Ákos	7917	Klára	26650
Amália	23529	Kovács	109066
András	109842	Kristóf	107240
Anna	106057	Kristóf	108375
Antal	109064	Lajos	10.084
Antónia	49683	László	82906
Aranka	82124	Laura	162188
Armin	109600	Lemke	109474
Arpad	102706	Leo	102192
Artur	9811	Lipót	52620
Bálint	94202	Lőrincz	99640
Bela	5243	Luzsa	89180
Bernát	70929	Mária	907
Berta	90661	Magdolna	657.0
Borzsala	90724	Margit	78302
Boriska	106009	Maria	103891
Ce ilia	102203	Marta	89477
Cécília	29184	Mária	39400
Dávid	108037	Matild	107234
Denes	54789	Mátyás	24800
Dezso	32997	Mici	8550
Döme	35813	Mihály	82924
Emma	105694	Miklós	103198
Elek	968.9	Miksa	90657
Elemér	94287	Mór	100489
Evisz	70380	Nándor	105124
Emil	33.05	Nelli	89186
Erika	105694	Norbert	621
Erdő	108789	Oiga	754.2
Ernő	90896	Oszkár	103862
Ezsebet	80290	Otto	10.058
Eszter	107241	Ódon	87307
Etelka	40863	Pál	107257
Eva	105.308	Paula	108064
Ferdinand	91940	Peter	26.65
Ferencz	4909	Piroska	9602
Franziska	52017	Regina	153628
Frida	108078	Regő	102190
Frigyes	80256	Robert	100483
Fülöp	82282	Rozalia	100280
Gábor	90675	Rudolf	108999
Gaspár	106055	Sámmel	89187
Géza	146884	Sándor	652
Gyolla	106.098	Sári	68824
Géza	107242	Sarota	79846
György	106971	Szeréna	109662
Gyula	24757	Szidónia	87008
Hanna	84611	Simon	109467
Henrik	29166	Tamas	106115
Hermann	20766	Teodor	691
Hermine	789	Teréz	64628
Hugó	90868	Tibor	84039
Holyka	22175	Tivadar	102289
Ida	94247	Valéria	102177
Ignác	8307	Vendel	5221
Ika	908.13	Vidor	8274
Iliás	32357	Viktor	89606
Izma	73987	Vilma	108064
Irene	10599	Vilmos	68825
Iren	108988	Vince	70.747
István	166064	Zoltán	108080
Isabella	107248	Zeni	87009
Jakab	109074	Zsigmond	89.66
János	82189	Zsuzsanna	90708
Janka	8540	Zsófia	84283
Jenő	102181	Zsuzsanna	90708

November 24. és 28-án megtartandó húzása ajánlok

osztálysorsjegyeket:

Égész . . . K 12.—
Fél . . . K 6.—
Negyed . . . K 3.—
Nyolczad . . . K 1.50

GAEDICKE bankháza

Budapest, Kossuth Lajos-utca 11.

Videki megrendelések pontosan eszközölhetnek. Minthogy a gyűjtő-démbeli sorsjegyek iránt kereset igen élelnt mielőbbi megrendelést kérek.

KISS SZERENCSEJE NAGY!

A XV. sorsjáték első osztályának húzása már

november 24. és 25. lesz.

Az 1-ső osztályú sorsjegyek árai:

Egy nyolczad sorsjegy — — — K 1.50
Egy negyed sorsjegy — — — „ 3.—
Egy fél sorsjegy — — — „ 6.—
Egy egész sorsjegy — — — „ 12.—

Kiss Károly és Tsa

a magy. kir. szab. osztály-sorsjáték főeljárásító helye

Budapest, Erzsébet-körút 19. sz.

